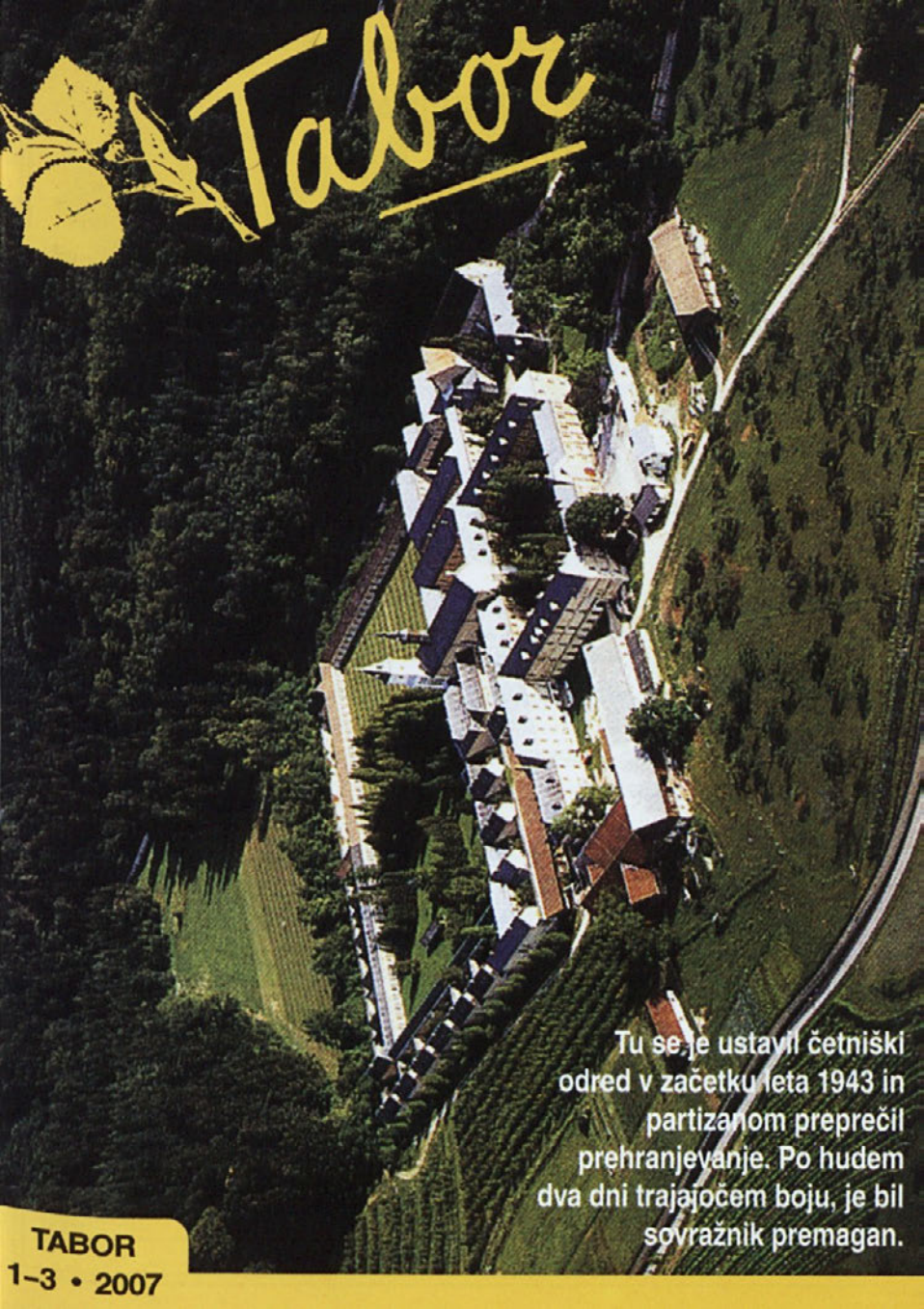

Tabor

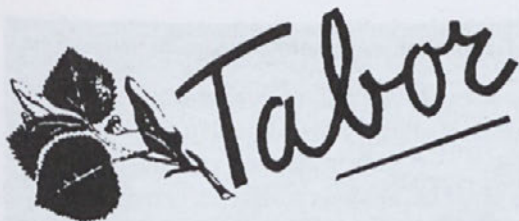
Tu se je ustavil četniški odred v začetku leta 1943 in partizanom preprečil prehranjevanje. Po hudem dva dni trajajočem boju, je bil sovražnik premagan.

TABOR

1-3 • 2007

VSEBINA

Stalinov golodomor - Branko Soban	97
Kako ljubiti domovino - Marjanca Kocmur	98
Grob v Glinjcah - priča partizanskih zločinov	99
Partizansko - nemško prijateljstvo - Po T. Štefanec	101
Intervju s predsednikom Državnega zbora	104
Govor dr. Petra Urbanca	105
Magistrale - France Balantič	107
Truplo v polju - France Balantič	110
Slovo - France Balantič	112
Ko boš v drago domovino - Korošec	112
Ofenziva pomladi 1945 - France Grum	116
Teharski otroci - Ivan Ott	130
V spomin - Korošec	132
Preganjana Cerkev - zgodovina - Ivo Žajdela	133
Spomini - V. Dolenjc	135
USA - H.N.	138
Štigerjeva vila - Janez Černež	140
Dražgoše - po T. Štefanec	143
Ivan Berkopec 80-letnik	144
Tiskovna poročila - dr. Peter Urbanc	140
Tri za lahko noč	143
Darovali so	144

Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Januar-Marec 2007 • Ljubljana

STALINOV GOLODOMOR – GENOCID

Po ukrajinskih vaseh so se leta 1933 vse pogosteje začele pojavljati črne zastave. To je bil znak, da vasi izumirajo. Ruski tovarnjaki z miličniki in vojaki so neprizadeto pobirali shirana trupla in jih odvažali v skupna grobišča.

Ukrajinci so v letih 1932 in 1933 množično umirali zaradi lakote ali golodomora, kot so tej tragediji rekli v domačem jeziku. Vsak dan je v povprečju umrlo po vsej deželi čez 30 tisoč ljudi. Ta strašna lakota je tedaj pobrala tretjino prebivalcev te sovjetske republike, kar je ljudi pehalo v obup.

»Najprej so pojedli mačke in pse, potem pa se je pojavil še kanibalizem«, se tistih hudih časov s solzami v očeh spominja danes 85 - letna *Ana Vasiljeva*, ki ji je golodomor vzel skoraj vso družino.

Obupani starši so v času najhujše lakote svoje otroke puščali na železniških postajah. Tu pa so jih potem pobrali miličniki in jih vozili v sirotišnice. Tam je namreč še bilo nekaj hrane. Tako so mnogi vsaj otrokom rešili življenje.

Morijo, kakršne v svetu ne pomnijo, je Ukrajina na pobudo predsednika Viktorja Juščenko razglasila za genocid.

Juščenko, ki je prišel na oblast po hudem boju z opozicijo, pravi, da je treba dati temu žalostnemu poglavju ukrajinske zgodovine, ki so ga dolgo sramotno skrivali pod preprogo, končno pravo ime.

Če neka totalitarna oblast načrtno pahne v smrt tisoče ljudi, je to zločin, genocid.

Kdor je stopil v partijo, je moral najprej izpovedati svojo vero v Stalina in boljše vize.

Za tragedijo je bila kriva Stalinova tako imenovana kolektivizacija, ki je najhuje prizadela ravno Ukrajino, nekdanjo žitnico Sovjetske zveze.

Kmetje, ki državi niso hoteli oddati svoje zemlje, saj so zrasli na njej, so se na vse kriplje upirali kolhozom in sovhozom.

Pridelek je bil kljub rodovitni zemlji »černozjumu«, čedalje manjši, zato je oblast izvedla prisilno oddajo pridelka.

Vsaka vas je morala oddati določeno količino žita, a zahteve so bile višje od pridelane količine. Vasi, ki plana niso izpolnile, so uvrščali na črne sezname. Posebni odredi miličnikov so hodili od hiše do hiše in pobirali skrito hrano in vse, kar so našli.

»Pobrali so celo tisto, kar se je kuhalo v loncih. Hrano so miličniki iskali povsod. Trgali so celo deske s poda«, se spominja 88-letni *Dmitro Kalenik*. Njegova družina je v tistih letih štela 14 članov, preživela sta samo dva.

Ko so posebni vojaški odredi izropali vasi, so vaščanom prepovedali zapustiti njihove domove. To je bilo enako kot smrtna obsodba saj brez hrane ni bilo mogoče preživeti.

Na počasno umiranje so bili obsojeni tudi tisti, ki so se upirali zaplombam. Samo v prvi mesecih leta 1933 so izselili v Sibirijo okrog 55 tisoč ljudi. Več kot dva tisoč so jih ustrelili, med njimi tudi ženske in otroke, če so bili ti del družine. Za strel v glavo je bilo dovolj že, če je kdo utrgal en sam pšenični klas na polju.

V Sovjetski zvezi se o zločinih, ki jih je Stalin v letih 1932/33 zaukazal, tudi zato, da bi z njimi utišal ukrajinske nacionaliste, nikoli ni smelo govoriti. Oblast je do zadnjega vztrajala pri tem, da v Ukrajini ni bilo nobene lakote; kdor je trdil nasprotno je končal v zaporu.

Poročila o golodomoru so po zlomu sovjetskega režima vendarle postala javna; vendar pa razprava o lakoti v Ukrajini še danes razburi komuniste.

Ko je predsednik Viktor Juščenko predlagal parlamentu, naj o tem sprejme poseben zakon, so ga njegovi nasprotniki obtoževali, da stvar brez potrebe politizira.

Zakona o genocidu sprva sploh niso hoteli uvrstiti na dnevni red, ko pa je Juščenko s pomočjo socialistov Aleksandra Morosa uspelo spraviti zakon pred poslanske klopi, so nasprotniki prišli s predlogom, naj bi besedo genocid zamenjali z besedo tragedija.

Zanimivo je, da o ukrajinskem golodomoru podobno razmišljajo tudi v Rusiji, ker so se resno zbal morebitnega izplačila odškodnin svojcem žrtev morilske lakote.

Predsednik Viktor Juščenko je Moskvo pomiril z izjavo, da ukrajinska država ruske federacije ne obtožuje za genocid, v letih 1932/33.

Režima in države, ki sta zagrešila ta zločin nad človeštvom, danes namreč ni več. Ukrajina hoče samo resnico o tragediji. To je edini dolg, ki ga žrtve tedanje prisilno povzročene lakote zahtevajo od današnje generacije.

Povod za genocid je do sedaj priznalo okrog 10 držav. Tej deseterici se je pred dnevi pridružil tudi poljski sejem (parlament), ki je s posebno resolucijo podprl Viktorja Juščenka in zakon o genocidu.

TUDI SLOVENIJA ZAHTEVA SAMO RESNICO O SLOVENSKEM GENOCIDU, KI SO GA IZVEDLI PARTIZANI!

Branko Soban

Literarni natečaj o domoljubju

Slovenska vojska in Ministrstvo za šolstvo in šport sta ob 15-letnici samostojne Slovenije povabila učence slovenskih osnovnih šol, naj v okviru štirih tem: *Spomini na osamosvojitve, Kako ljubiti domovino, Petnajst let svobode in miru, Domovina, še na mnoga leta razmišljajo o ljubezni do domovine*; svoje misli naj pošljejo na Generalštab Slovenske vojske. Natečaj je imel velik uspeh, saj je svoj prispevek poslalo 643 otrok iz 123 osnovnih šol. Nagrade so podelili na Maistrov dan, 23. novembra 2006.

Med nagrajenci za prozo v 7. razredu je 1. mesto osvojila Marjanca Kocmur (na sliki, druga od leve). Objavljamo njeno razmišljanje.

Marjanca Kocmur, 7. b

Kako ljubiti domovino

Nekoč je živel vojak generala Maistra. Bil je ponosen na svojo domovino in na svojega generala, ki je tako hrabro branil Štajersko in našo severno mejo. Ta izkušnja iz mladih let ga je opogumljala, da se je znal tudi v drugih trenutkih postaviti za svojo domovino.

Po drugi svetovni vojni se je ta Maistrov vojak moral ločiti od svoje ljube domovine, zapustiti svoj dom in se podati z ženo in tremi hčerami čez širni Atlantski ocean, v daljno Argentino.

Argentinski svet mu je bil tuj; tudi jezika se ni mogel dobro naučiti, sicer pa je bil vesel, da je našel varno zavetje. Dolga leta ga je težilo hudo domotožje. V tem času so njegove tri hčere odrasle in se srečno poročile s Slovenci, ki so tudi bivali v tistem kraju.

Čas je tekkel, rojevali so se vnuki, ki so mu bili v veselje. A kljub razširjeni družini, novi domači hiši in službi, je ded še vedno hrepenel po domovini in čakal ladjo, ki ga bo peljala nazaj v rodno vas...

Tolažilo ga je upanje – nekoč... V oporo mu je bila slovenska skupnost, ki je ohranjala in še ohranja delček Slovenije v Argentini.

Dedku so se bližala devetdeseta leta... in bližala se je slovenska samostojnost. Navdušeno je sledil vsemu, kar se je dogajalo v domovini.

Otroci in domoljubje

Darmovina se rodi z vsakim Slovekom. Vedno nova in sveža, vedno drugačna. Vse jo čuti, vse jo nosijo spomini, čeprav ne vsak ston. Prav pomembni smo, ko tuji izvolijo lepote naše darmovine, pijačnost ljudi, varnost, čisto in urejeno okolje, kadar se čudijo, da ima tako majhen narod veselo tako veliko novih knjig, pesmi, rodjastih in televizijskih programov. Drugi nas opozarjajo na vse, kar imamo. Mi pač tu živimo in nas tem veličastne ne slavimo neizodoljivo. Slovenska vojska se je skupaj z Ministrstvom za šolstvo in šport z razmišljanjem o darmovni lotila novega področja. Mladinke in mladinci v osnovnih šolah so zapisali svoje mnenja in nas presenetili. 643 učencev in učencev je razmišljalo o darmovni in nam zupalo svoja čustva. Čustvena prikazana čustva, brine mladi in penzijo zanos. Če tak mladinci nas iz strah prihodnosti, še bo Slovenija in še bodo Slovenci z ljubiznjo živeli v njej.

Kako rad bi bil v Sloveniji ob rojstvu samostojne države. A leta in betežnost mu tega niso omogočale.

Njegova vnukinja, rojena že v Argentini, se je tam poročila tudi s Slovincem. Z možem sta si močno zaželela doživeti tiste veličastne trenutke prav v Sloveniji. Ded se je neskončno veselil z njima - v duhu bi ju spremljal po poti »domov«.

Dan pred odhodom sta se mladoporočenca v slovenski narodni noši pridružila ostalim tisoče Slovencev, ki so na glavnem trgu v Buenos Airesu vzklikali v podporo slovenski odločitvi, da se osamosvoji, hkrati pa protestirali proti agresiji na Slovenijo, proti vojni, ki se je začela razvijati.

Novinarji in ostali Argentinci so se strinjali s Slovenci in jih podpirali.

Dedova vnuka sta zapustila rodno Argentino in odpotovala v Slovenijo. Tu sta nameravala ostati nekaj časa, da bi doživela Slovenijo ne kot turista, ki ju domačini vljudno sprejmejo; hotela sta študirati in delati kot drugi Slovenci.

A usoda je odločila, da sta v Sloveniji ostala vse do danes - petnajst let! Zdaj bi se težko vrnila v svojo rodno Argentino, čeprav je nista pozabila vzljubila sta jo, vendar Slovenija ju je preveč očarala!

Verjetno pa je imela tej odločitvi svojo pomembno težo tudi dedkovo ljubeznivo priporočilo, naj se vsaj ona dva, če že njemu ni dano, vrmeta v Slovenijo...

Aha - medtem sem se jima v Sloveniji rodila še jaz...in moj mlajši brat in mlajša sestra...in krog se je sklenil...

Grob v glinjah, žalostna priča partizanskih zločinov

Glinje (nemško Glainach) so majhna vas ob južnem bregu Drave, komaj 3 km oddaljena od Borovelj, v vzhodni smeri. Vas je sedež istoimenske župnije, ki pa danes nima več svojega duhovnika. Upravlja jo župnik iz Šmarjete v Rožu.

Na tamkajšnjem pokopališču je skupina naših ljudi obiskala grob 16 beguncev iz Slovenije, ki so jih partizani umorili 13. maja leta 1945 nad naseljem Otrovca, ki se nahaja med Borovljami in Glinjami. Grob so našli popolnoma zapuščen, s plevelom poraščen.

Danes je grob očiščen in urejen, na njem pa je marmorna plošča, obdana z verižno ograjo. Na plošči je vklesan napis: »Tukaj počiva 16 beguncev iz Slovenije – 13 moških in 3 ženske – umorjeni 13. maja 1945 v Reichmanovem gozdu. Enako pove tudi nemški napis.

Po pričevanju ljudi iz Otrovce so partizani ponoči 13. maja 1945 pripeljali v Otrovco s tovarnjakom skupino 16 ujetih beguncev in jih odvedli v bližnji gozdiček nad vasjo, ki je tedaj štela samo 5 hiš.

K najbližnjemu sosedu so prišli po vrv, lopato in kramp. Nekaj ur pozneje so se odpeljali z istim tovarnjakom, a brez ujetnikov.

Po tem dogodku so krožile med ljudmi zaupne govorice, da je v gozdu nad Otrovco zasut grob partizanskih žrtev. Novica je prišla tudi v župnišče. Župnik Arnolf Memmer se je hotel prepričati o resnici teh zaupnih govoric.

Najel je grobarje in ti so odkrili, da je v grobu 16 že precej razpadlih trupel. Mrliški ogled je ugotovil, da je med njimi 13 moških, delno v vojaških, delno v civilnih oblekah, in 3 ženske žrtve, od katerih je bila ena še mladoletno dekle staro od 14 do 16 let. Vse žrtve so imele na hrbtu z žico zvezane roke.

Tisto krvavo noč v Otrovci ni bilo slišati strelav. Po ugotovitvah komisije so partizani žrtve umorili z obešenjem ali zadavljenjem.

Župnik Memmer je preskrbel osem krst, in v vsako od njih so položili po dve žrtvi.

Vprašanje je, kdo in od kod so bili ti begunci – žrtve partizanskih morij. Po nekaterih znakih bi lahko skleпали, da so bili to gorenjski domobranci, ki so se umikali čez Karavanke in pri tem padli v partizansko zasedo.

Mladoletno dekle je po vsej verjetnosti bežalo v družbi matere in očeta, ki so padli v roke krvavim rabljem. Tudi drugi dve ženski sta se verjetno umikali pred nasiljem partizanov skupaj z njunima možema ali zaročencema.

Pred dobrimi desetimi leti je prišel v Glinje starejši moški, ki je dejal, da je iz Tržiča in da je zvedel, da njegov sin leži v skupnem grobu v Glinjah. Ko je stal ob grobu, je silno jokal. Potem pa je vzel iz žepa stekleničko blagoslovljene vode in grob poškopil.

Ta grob je verjetno edini grob protikomunistov, žrtev iz leta 1945, ki je vsem dostopen. Ta grob naj bo simbol za vse tisoče grobov širom slovenske zemlje, katerih svojci in prijatelji ne morejo obiskati, ker ne vedo zanje.

Po T. Štefanecu

Partizansko – nemško prijateljstvo

Med drugo svetovno vojno so se 28. julija 1943 sešli partizani in Nemci na Bledu.

Šef Gestapa na Bledu Helmuth Rozumek se je skupaj s svojimi spremljevalci pogovarjal s sekretarjem KPS za Gorenjsko, Maksom Krmeljem-Matijo, Pero Popivodom, politkomisarjem dr. Jožetom Brilejem-Bolkom in njegovim namestnikom Stanetom Bizjakom - Kosto Dobravcem. Hojana ni bilo, je pa srečanje pomagal pripraviti.

Nemško stran sta ob Rozumeku zastopala prevajalka in spremljevalka

Olga Bohinc - Vida in lesni podjetnik iz Škofje Loke, Stanko Heinricher.

Na tem pogovoru so Nemce komunisti prosili za orožje, obleko in obutev, v zameno pa so jim obljubili, da jih ne bodo napadali.

Partizani so tudi prosili, da naj bi Razumek rešil iz zapora 13 ali 14 aktivistov; med njimi je Maks Krmelj omenil Prežihovega Voranca, Dolinška Metoda in dr. Milana Cundra.

Uspeh pogajanj je bil: Vodilni komunisti naj bi Razumeku čim prej dostavili svoje fotografije in po možnosti tudi prstne odtise za legitimacije, da se bodo partizani lahko nemoteno gibali, kjer koli.

Ko je Razumek zagotovil, kako in kdaj bodo partizani lahko prevzeli orožje in opremo, so se prijateljsko razšli.

SO BILI PARTIZANI KOLABORACIONISTI?

Intervju novinarja TV s predsednikom Državnega zbora, dr. Francem Cukjatiem

Kar nekaj medijev vas je v dneh, ki so sledili vašemu nastopu na slovesnosti ob dnevu upora proti okupatorju na Nanosu spomnilo, da ste leta 2002 prav vi v državnem zboru prebrali domobransko prisego. Kot ste pojasnili, ste to storili zato, ker ste prepričani, da so tudi domobranci imeli radi svojo domovino. Toda ali je bila ta prisega domoljubno dejanje?

Jaz in vsi moški moje generacije, ki so služili v JLA, vedo, kako je videti vojaška zaprisega. Celo podpisali smo, da bomo služili Titu in, če bo potrebno, dali celo svoje življenje za ohranitev takratnega režima.

In zdaj si predstavljajte domobrance, ki stojijo v zboru, general Rupnik pa jim bere prisego. Kaj pa naj bi storili? Stopili naj bi iz vrste in zavpili, da oni ne bodo prisegli?

Sprašujem se, s kakšno pravico naj obsodimo vse te fante za narodne izdajalce? To je neprimerno in – s stališča današnje pravne države – nekorektno!

Moje vprašanje je bilo nekoliko drugačno: nisem vas vprašal, ali so bili domobranci domoljubi, temveč, ali je bila domobranska prisega domoljubna?

40.000 ali 60.000 Slovencev je bilo mobiliziranih v nemško vojsko, vsi so prisegli Hitlerju, pa jih zaradi tega nismo pobili.

Ali izenačujete prisilne mobilizirance v nemško vojsko z domobranci?

Vsa nemška vojska je prisegla Hitlerju, toda na nurenberškem procesu so obsodili le najvišje častnike. Danes ni nobene potrebe, da bi to zapri-sego in te fante demonizirali.

Vztrajno enačite dejanje in njegove izvajalce. Sprašujem vas o prisegi.

No pa ostanimo pri prisegi. Verjetno ne bi bilo slabo, če bi skupina neobremenjenih strokovnjakov nekoč analizirala to prisego od besede do besede. Marsikaj bi se pokazalo. Ampak prej bi bilo treba opraviti s tabuji in razmisliti o tem, kako so jo doživljali tisti, ki so jo pripravili, v kakšnih okoliščinah so jo sprejeli in kaj jim je sploh pomenila. Toda slovenska politika takšnega zrelega, čustveno neobremenjenega pristopa doslej še ni zmogla. Ko sem poskušal v DR o prisegi govoriti sam, so kolegi v opoziciji reagirali tako burno, da sem pomislil, da bodo izpod klopi potegnili brzo-strelke. To progromaštvo se nadaljuje, zato o prisegi ne bi želel več govoriti.

Vaš govor na Nanosu je povzročil precej odmevov, a še pol toliko ne kot govor škofa Perka v Rogu. Kako ste vi doživeli njegov govor?

Gospod Perko je prijazen in korekten gospod. V njem ni sovraštva ali zamerljivosti. Morda je njegova beseda malce specifična. Sam bi si želel, da bi kakšne stvari povedal malo drugače, toda vedeti je treba da

Perko pač ni politik. Njegovo misel, da so domobranci zmagovalci, je treba razumeti v kontekstu pridige. V krščanstvu je žrtev, v kateri ni sovraštva, vedno zmagovalec nad svojim rabljem.

Govor dr. Petra Urbanca, Midland – Kanada

Dragi domobranci, cenjeni gostje, dragi rojaki, lepo vas pozdravljam! V veliko moralno zadoščenje mi je vaša prisotnost. Spominjati se naših mučencev, in to po 65 letih, je lepa, moralna, krščanska odlika.

Spominjamo se tragedije naših domobrancev, vaških stražarjev, četnikov in civilistov. Zakaj so jih partizani tako poniževali, mučili in morili? Česa so bili krivi?

Partizani očitajo domobrancem, da so se postavili na stran okupatorja, da so izdali slovenske interese. Te obtožbe so nesmiselne, izmišljene in so podla laž.

Ta skrajna levica, ki jo neizmerno teži vest zaradi toliko prelite krvi; vso prelito kri nedolžnih, pač išče izgovor v podlem obrekovanju žrtev. Mi, sorodniki in prijatelji pomorjenih, smo bili vedno zvesti njihovemu spominu, posebno še v času komunistične diktature, ko so nam njihovi atentatorji sledili na konec sveta. Vemo, da delamo prav, ker se borimo za resnico. Narod doma je žrtve objokoval brez črne rute, mladina v Sloveniji pa jih je poznala le skozi 50 letno obrekovanje in blatenje intenzivne lažne komunistične propagande. Vendar pa se je čas se je zavrtel tudi komunistom.

Resnica vstaja iz tisočih morišč – nezadržno. Odpira oči zaslepljencem in bodri zastrahovane.

Izdajalski je bil odnos naših komunistov v času okupatorjeve zasedbe naše Slovenije leta 1941. To, kar oni lažno očitajo domobrancem, so samo počeli na veliko. To je bil čas prijateljstva in sodelovanja Sovjetske zveze s Hitlerjevo Nemčijo in naših komunistov z gestapovci. Za nekatere naine komuniste, ki tega niso doumeli, je bila ugotovitev: »I, če Stalin in Tito tako želita, bo že prav«.

To prijateljstvo se je pričelo že ob podpisu moskovskega sporazuma med Nemci in Sovjeti dne 23. avgusta 1939.

Zaradi te pogodbe o prijateljstvu in nenapadanju je Hitler brez nevarnosti dveh front mogel začeti drugo svetovno vojno. Naši komunisti so zvesto sledili ukazu Kominterne. To smo živo občutili ob napadu Nemčije na Jugoslavijo 6. aprila leta 1941. Komunisti so se radovali razpada Jugoslavije in bili hvaležni Hitlerju, da jih je »osvobodil« srbske čaršije.

Poznejši funkcionarji OF so bili zaupni prijatelji – peta kolona, ki je sabotirala celo radijska poročila in pozivala na predajo zmagovitemu prijatelju Hitlerju. Govoriti proti Hitlerju je bilo nevarno.

Prijateljstvo komunistov s Hitlerjem se je stopnjevalo vse do 22. junija 1941, kljub nemškemu nasilnemu preseljevanju zavednih Slovencev na Gorenjskem in Štajerskem ter priključitvi teh dveh dežel, ob hitrem ponemčevanju, nemškemu Reichu.

Da bi bilo prijateljstvo še tesnejše, so komunisti 27. aprila oklicali antiimperialistično fronto proti Angležem in Francozom!

Ko pa je nemško prijateljstvo s Stalinom 22. junija 1942 splahnelo,

Zgornja slika: Deset (od enajstih) sirot, potem ko so partizani 1. avgusta 1942 pobili njihove starše: štirje Šubičevi, pet Bradeškovih in Jesenovčev.
Spodnja slika: Otroci pobitih staršev 53 let kasneje; 9. 7. 1995 ob odkritju spominskih plošč v Šentjosti. Od leve: Ivan, Tone in Marjanca Šubič ter Reza, Mica in Alojz Bradeško.

so naši komunisti čez noč zasukali jadra in ustanovili Osvobodilno fronto, ki je pozivala na boj s – Hitlerjem.

Komunisti so čakali ta čas – ne zaradi Hitlerja – temveč zato, da so zažgali načrtovano in težko pričakovano revolucijo – proti zavednemu slovenskemu narodu!

»Nabrusimo kose, že klas dozoreva,
že žetve bogate napočil je čas ...«, so peli.

Njihova žetev« je bila morija narodnih predstavnikov in zavednih Slovencev.

Revolucija se je pričela z ugrabljanjem, mučenjem in umori. Ljudje so bili prestrašeni, čakali so pomoči, toda spoznali so, da so prepuščeni samemu sebi.

»Marija pomagaj«! je bil klic zapuščenega ljudstva.

V tem brezupju so se dvignili naši fantje in možje ter se postavili v bran nasilniku.

Slovenska zaveza je poslala na teren skupino mož, nacionalno ilegalo, proti okupatorju in v zaščito nezaščitenih po partizanih. Ob pohodu po Dolenjski je skupina zbirala fante – prostovoljce, pod Gorjanci pa se je skušala dogovoriti s partizanskim vodstvom, da bi bilo lojalno do Slovencev ter da bi podvzeli skupne akcije proti okupatorju. Namesto odgovora pa so partizani nacionalno ilegalo zahrbtno napadli..

Še predno je nacionalna ilegala toliko narasla, da bi zaščitila vse ogrožene kraje, se je nasilje komunistov vse bolj stopnjevalo. Ljudje po vaseh so bili obupani.

Tako je bilo pri Sv. Vidu na Notranjskem v Šentjoštu in v Škrjančah na Dolenjskem. Ko so vaški fantje zvedeli, da komunisti pripravljajo velik napad na vas Šentjošt, ki je bila verna in globoko zavedna, so se v tej veliki sili odločili, da gredo do okupatorja da jim dovoli orožje v nujni obrambi. Okupator, ki mu je šlo uničevanje našega naroda deloma v račun, se je dal pregovoriti in jim celo ponudil nekaj starih francoskih pušk, kar je zadostovalo fantom. poleg lastnega orožja, da so pregnali napadalce, ki se niso nadejali takega odpora.

Za ta odpor se je izvedelo po vsej Notranjski in Dolenjski, kjer so bili prav tako fantje pripravljeni za obrambo pred komunisti.

Pozneje so se te postojanke razvile v prave vojne enote, ki so delova-

Mineva 60 let od ustanovitve prve vaške straže v Šentjoštu 17. julija 1942. Potem ko je partizani čez en teden niso mogli uničiti, so se krvavo znesli nad okoliskim prebivalstvom. Pobili so 35 ljudi. V nekaj dneh so 46 otrok spremenili v sirote.

le pod imenom Slovensko domo-branstvo in ki so bile pod poveljstvom izkušenih poveljnikov.

Na čelu vseh je bil general Rupnik. Domobranci so tako lahko uspešno branili našo Gorenjsko, Notranjsko in Dolenjsko pred boljševiki. Večina vasi je spet zaživela brezskrbno in nageljni so zacveteli na dekliških oknih.

Ob koncu vojne pa, ko so v Slovenijo drvele internacionalne horde, so se domobranci umaknili na Koroško.

Sledila je tragedija, ki jo poznamo. Angleži, ki so 12. maja 1945 kot povsem samoumevno nudili azil tako domobrancem kot mnogim civilistom, so se premislili. Začela se je mrzla vojna proti svetovnemu komunizmu. Angleži so s tega vidika hoteli izriniti partizane na staro jugoslovansko-avstrijsko mejo. V Beogradu so sklenili s Titovci dogovor o umiku komunistov s Koroške, nakar je 24. Maja 1945 sledilo vračanje Srbov, Hrvatov in naših domobrancev.

Zgodil se je zločin stoletja. Angleži so, v njihovo veliko sramoto, domobrancem lagali, da jih vozijo v Italijo. Amerikancem, ki so protestirali proti vračanju, je sam maršal Aleksander lagal, da je vrnil domobrance in druge zato, ker so bili vzrok prometnih težav njegovi vojski.

TRAGEDIJA, KI NAS JE STALA VEČ KOT DESETTISOČ ŽRTEV, ZAHTEVA PRAVIČEN, OBJEKTIVEN PRISTOP!

Ob moriščih domobrancev, na moremo govoriti kot je govoril Kučan: »Pobijali so komunisti, pobijali smo mi.« Drži, toda to ni vsa resnica!

Resnica je: 1. KDO JE ZAČEL POBIJATI PRVI ?

2. KDAJ SE JE SPROŽILA NAŠA PRVA PUŠKA V OBRAMBO ?
Začnimo od začetka!

Pokojni dobri ljubljanski škof Lenič je že prva leta po vojni povedal vso resnico: »Brez VOS-ovega terorja, brez 1500 naših pomorjenih, še pred nastankom prve Vaške straže, ne bi bilo ne Vaških straž ne Domobrancev!«

Zato zahtevamo od nasprotnika:

PRIZNANJE TERORJA VOSA in UDBE,
OBŽALOVANJE MASOVNEGA POKOLA

DOMOBANCEV in

PRISTAJAMO NA ŠE MOŽNO POPRAVO KRIVIC
REVOLUCIJE !

BOG ŽIVI NAM DEŽELO
BOG ŽIVI VES SLOVENSKI SVET!

8. FEBRUAR - OBLETNICA SMRTI
NAŠEGA VELIKEGA PESNIKA
DR. FRANCETA PREŠERNA

France Balantič

MAGISTRALE

Svetlobi bolečin sem bil darovan,
viharji rož mi trgajo nosnice,
prižgal sem rok pohlevnih voščenice,
med gorsko travo bor sem bil vsejan.

Nič več ne bo poljub moj zapeljan,
po vseh nočeh še trezne so zenice,
ponudi sol domače mi solnice.
Glej Gospodar, Tvoj zvesti sem dvorjan!

Vem, da si padlim zvezdam milostljiv,
pri tebi sem s krvavimi stopali,
v daljavi rodni ognji se kade.

Cvet dragih ustnic me je pogostil,
na mladih vekah solze se mede -
zdaj bodo moji spevi počivali.

TRUPLO V POLJU

Nimam duše več, telo so
divje rože mi prekrile,
ko v pohodu zmagoslavnem
so po zemlji se razlile.

Nič več moja kri ni slana
in prhnim kot mrtva stebila;
zdaj samo še vdano čakam,
kdaj pomlad me bo razgrebla.

V poletnih ognjih prosil sem Boga
in prošnja bila je svetla posoda
svetlikajočih se sopar neba,
in zemlje vdanost dobrega Gospoda.

In Bog besede moje je spoznal
in plačal me kot delavcem na njivi!
Zvečer je sočen sad mi daroval,
omočil s spanjem ustni poželjivi.

SLOVO

Položi mi, dragi, bolni obraz
čez trudno sijoče oči,
daj, da začutim na licu
zadnji, zamolkli udarec krvi.

Umiraš in tuja dlan tipajoč
neusmiljeno v duši ti grebe.
Objemi me, bruhni vame nemir
jaz ne morem, ne morem do tebe!

Ko zadnjikrat krikneš v ledeno temo,
bom zaihtela med prste, bele od sanj.
Ostala bom sama na meji grobov,
ti boš pa miren onstran iskanj.

Korošec

KO V DRAGO DOMOVIMO,

tja nazaj
se boš vrnila,
spomni se me kdaj,
da želja meni
ni se še izpolnila.

Ko morda nekoč
šel bom daleč proč,
vsaj bled spomin
na me naj tli,
ko spominjala se boš
steinfeldskih dni.

Mrzel je na tujem dom,
v sužnosti domače gnezdo,
a za trenutek bo prešlo,
ko dom očetov boš uzrla
in tujine solzo
mamica ti bo otrla.

*(Zapisano v spominsko knjigo
Jožici Povirk leta 1945 v Steinfeldu)*

Franc Grum

Ofenziva v pomladi leta 1945

Na vseh svetovnih frontah so se dogodki razvijali s silno naglico. Zlom nacizma je bil na dlani. Francozi so že praznovali osvobojenja, nekaterih predelov. Velikanska rdeča armada se je valila od vzhoda in zasledovala umikajoče se nemške divizije, obenem pa skrbela, da je po vzorcu Varšave uničevala nacionaliste, ki so se borili na strani zahodnih zaveznikov.

V tistih burnih dneh slovenski narod ni klonil, ker je verjel v zavezniško demokracijo in zaupal svoji vojski. Niti na um jim ni prišlo, ni bilo mo-goče, da bi razcapani komunistični ostanki premagali z lastno močjo izkušene, hrabre borce. Partizani, razbiti na vseh koncih, so bili vojaško nezmožni, da bi se bojevali, bili pa so zmožni moriti nezaščitene prebi-valce po naših vaseh, ropati in požigati ter uničevati narodno imovino. Njihov cilj je bil do konca: »Uničenje vsega, kar ni komunistično, kar je narodno zavedno in narodu sveto«.

Kakor so se zavezniške armade zaganjale v razpadajočo nemško ar-mado, tako je tudi slovenska narodna vojska šla v zadnjo ofenzivo, da razbije ostanke slovenskih boljševikov.

Naši jurišni bataljoni so prešli v ofenzivo vse od Novega mesta, preko Suhe Krajine, Kočevja, do Notranjske.

Velikolaški bataljon je zasedel položaje v Strugah in tam stražil, da so tudi ostali bataljoni prišli na določena mesta. Partizani so slutili, da

Načrtovanje napada

se obroč okoli njih zožuje. S svojo 18. divizijo so navalili na Struge in se skušali prebiti iz obroča, toda njihov načrt je propadel kajti imeli so, opravka z neustrašenimi vojaki.

Kakor že tolikokrat prej je partizanom uspelo prevarati Angleže. V nekaj urah sta zakročila dva bombnika nad Strugami in

poškodovala cerkev in poslopja okoli nje, gasilski dom in tudi lepo novo šolo. Vse to pa ni vzelo morale našim fantom. Partizani so privedli svoja dva tanka in uspelo jim je priti prav do vasi. Naša fanta, Janez in Stane, vrla minometalca, sta se približala sovražnemu tanku in to v tako bližino, da sta ga z direktnim zadetkom uničila. Posadka je padla, drugi tank pa jo je prestrašen odkuril nazaj proti Hinjam.

Med regljanjem strojnic in detonacijami bomb je bilo čuti kričanje partizanov, še posebno so bile glasne »tovarišice«.

Kratko, odločno povelje: Juriiiš«! in fantje so udarili v protinapad ter v naglem begu drevili sovražnika. Da je bila zmeda še večja, je stiški bataljon, ki se je nahajal v Ambrusu, z boka udaril na bežeče. Po osamljenih, zgubljenih strelah so bile zavzete Prevalje, kjer so partizani pustili raznovrstno robo.

Zasledovanje sovražnika se je nadaljevalo. V kratkem jurišu so bile očiščene Hinje in Stane se je spet spravil na tank, ki je bil prav tako uničen toda – za ceno Stanetovega življenja.

Obroč okoli razbitih partizanskih brigad se je krčil. Rupnikov udarni bataljon je zasedel položaje okoli Kočevja in proti Stari cerkvi. Novomeške enote so postavile zvezo z bataljoni iz Stične, Gabra in Velikih Lašč.

Kako žalosten je bil pogled na nekdanj ponosne vasi, sedaj pa so bile vse hiše v ruševinah...

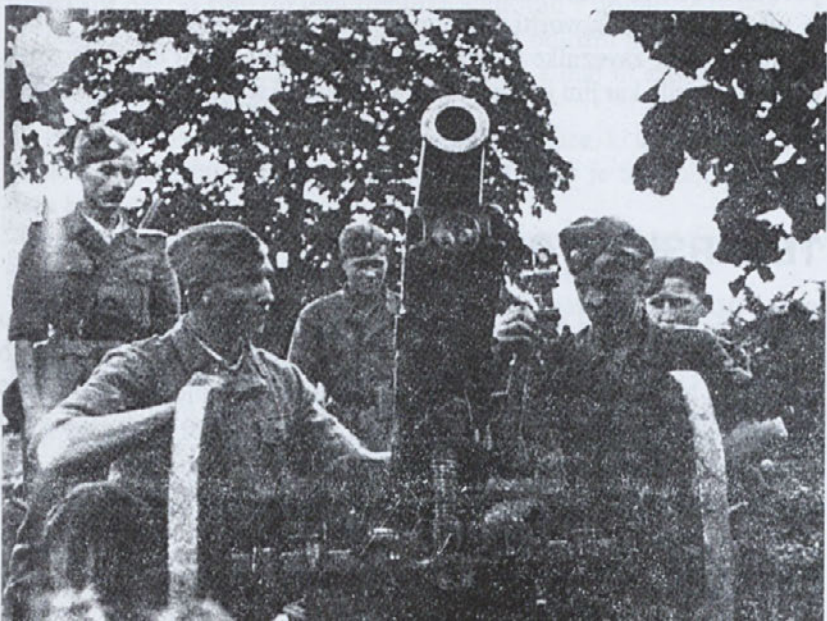
Veliko laški bataljon je zavzel položaje na Rdečem Kamnu, katerega

so partizani zagrizeno branili. Severno se je nahajala kota 962, poraščena s smrekami in polna raznih jam. Ravno to mesto so komunisti izbrali za svoje skladišče in za informativni center. Podzemni prostori so bili polni raznih arhivov, z imeniki vseh partizanskih kolovodij, imeniki vseh terencev in zaupnikov, skratka to je bilo srce njihove organizacije. Vse to gradivo je bilo zajeto skupaj s skladiščem orožja.

Vso noč in ves dan se je glavnina partizanstva zaletavala v to koto, da bi rešila svoj dragocen material. Ko ni šlo so zagnali še elitne enote VDV, ki pa prav tako niso mogle do živega našim borcem. Juriš je sledil jurišu, a brez uspeha.

Četa, ki je branila koto, je bila prisiljena, da se je za spoznanje umaknila, a je v protijurišu spet zavzela položaj. Ob novih protinapadih je bil sovražnik prisiljen na umik. To je bilo aprila leta 1945. Suha Krajina je bila očiščena.

Iz hrvaške strani so prihajale enote srbskih dobrovoljcev, ki so pritiskali na bežeče partizane, ki so se poizkušali prebiti iz obroča Stiškega bataljona. Pri Stari cerkvi so naleteli na Rupnikov bataljon, ki jih je še bolj razbil in končno so se razkropili na sektorju polkovnika Tataloviča, poveljnika srbskih dobrovoljcev pri Kočevju.

Vuk Rupnik, Selan
Leopold, Vrhovec Ivan

Naš namen je samo prikazati, kako razbiti in poraženi so bili partizani mesec dni pred koncem vojne. Nikakor se ne bi mogli rešiti iz obroča udarnih domobran-

skih bataljonov.

Zavezniki iz Barija so partizanom v pomoč privedli bivše jugoslovanske vojake, ki so bili popolnoma nepoučeni o položaju in tako ni čudno, da so pri jurišu, ki so ga izvedli srbski dobrovoljci z vzklikom. »Živel kralj Peter«! odgovorili z istim vzklikom in se predajali.

Usoda je hotela drugače. Že smo vdihavali svobodo, ki je bila na dlani in se zavedali, da je komunistična vojaška moč strta, a na povelje in proti volji vseh borcev smo morali nastopiti pot umika. Nobenega povoda ni bilo za umik. Fantje so začudeno, vprašujoče zrl v poveljnike in nihče ni znal odgovoriti na vprašanje: ZAKAJ?

Zaupanje v zaveznike je bila vera. Kljub temu, da ni bilo odgovora, so fantje storili, kar jim je bilo ukazano. Nihče ni slutil, kaj se pripravlja...

Ivan Ott

TEHARSKI OTROCI

Nihče nas ni obvestil tem, kaj se bo v prihodnjih dneh zgodilo. V domu je bila namreč neizkoriščena spalnica, opremljena s posteljami, kot so bile naše. Nihče od nas ni spraševal, komu je namenjena. Zato nas je zelo presenetila invazija malih divjakov, ki so se samo v začetku vedli civilizirano, čez čas pa so pokazali pravi obraz.

To so bili naši vrstniki, stari od šest do trinajst let. Videti so bili pravi

reveži. Večinoma so bili oblečeni v predolge vojaške suknje, prepasane z vojaškimi pasovi. Na glavi so imeli šajkače s peterokrako zvezdo. Hlače so imeli kratke napravljene iz dolgih vojaških hlač. Nekateri so prek ramen nosili vojaške plašče, drugi vojaške nahrbtnike.

Tudi mi nismo bili kdove kako lepo oblečeni, a ti reveži so bili videti kot prava strašila. K njihovemu žalostnemu videzu so prispevali še njihovi upadli obrazi in njihov pogled. Prišli so v spremstvu partizanov. Razlika med tistimi partizani, ki so stražili nas in med temi je bila velika. Prišli so objeti, manjši so se oprijemali pasov partizanov, da bi tako še bolj pokazali medsebojni odnos.

Ko se je pisana družina pojavila ob vhodu v alejo, se je žensko osebje vznemirilo. Verjetno so vedeli za njihov prihod, toda niso pa bili obveščeni o dnevu in uri prihoda. Zato gostov ni pričakovala tako svečano pripravljena jedilnica kot nas. Vzgojiteljice so prišle pred vhod, da bi pričakale goste, medtem ko so se gospodinje in kuharice lotile priprave jedilnice, od koder so nas preselili. Gigica je pristrčno pozdravila partizane, jim zaželela dobrodošlico in jih povabila v dom.

Mi smo se odmaknili od vrat, da bi napravili prostor čudnim gostom, ki so nas samo tu in tam opazovali. Bilo jih je okoli trideset, prav toliko kot nas, ki smo do tega trenutka stanovali v domu.

Najprej so jih odpeljali v spalnico, da bi odložili prtljago, potem v kopalnico in nato v jedilnico. Mi smo ostali zunaj in radovedni lepili svoje nosove na velike okenske šipe.

Poklicali so nas noter, sedli smo za mize. Gigica, ki je medtem, ko so kuharice delile juho, nagovorila prisotne. Govor je bil bolj namenjen nam kot prišlekom.

»To so vojne sirote kot vi. (To je bila ravnotako laž laž kot takrat v celjskem gledališču. Teharčani smo povojne sirote!).

Prišli so iz drugih krajev bratskih republik: nekateri so prišli kot begunci, drugi iz partizanskih enot, kjer so preživeli del svojega življenja. Tudi oni so, kot vi, pretrpeli vojne strahote. Tudi njim bo to novi dom, a jaz bom njihova mama. Zame ste vsi enaki. Trudila se bom, da bom vsem dobra in pravična mati. Sprejmite jih kot svoje brate, pa bomo vsi skupaj kot velika in složna družina!«

Amen! Nisem razumel, kako naj bi bili ti miniaturni partizančki moji

in naši bratje. Kaj so njihovi odrasli idoli počeli z nami in z našimi starši, je bilo živo v mojem spominu. Prav tako živo se spominjam mladega partizančka – ubijalca iz Dravograda. Kdove koliko ljudi imajo na vesti tile tukaj? Lahko bi razumel, da smo bratje po usodi mi Teharčani in Rudi, toda nikakor pa ne ti pritepenci in razcapanci, ki so prišli kdo ve kod. Mi »staroselici« smo nagnili glave v krožnike in preko robov opazovali to pisano družčino. Vi smo mislili enako, ne da bi bilo treba glasno povedati svoje mnenje. Po prihodu te skupine otrok se je v našem domu marsikaj spremenilo. Lepi brezskrbni dnevi, ki smo jih doslej uživali v tem domu, so bili le še lep spomin. Nad nami so se zgrnili grozeči, črni oblaki.

Čeprav so tem prišlekem razdelili rabljeno otroško obleko, so mnogi med njimi še vedno nosili vojaške suknje s pasom, šajkačo in partizansko zvezdo. Za osebno higieno jim ni bilo mar, tudi za čistočo doma ne. Stranišča so bila vse bolj umazana, tako da jih gospodinje niso mogle očistiti.

Fiziološko potrebo so, če so bili zunaj zgradbe, opravili kar na kraju samem. Čez nekaj dni je bila okolica doma pognojena in nisi mogel mimo kupčkov. Razen tega so govorili v srbskem ali hrvaškem jeziku, ki ga nihče razen mene ni razumel. Slovenskega jezika niso znali. Vendar smo jih po nečem vsi razumeli.

Ko so se čez nekaj dni privadili novemu življenju okolju, so se pričeli vesti »naravno«. V medsebojnem odnosu se je kazala agresivnost in brutalnost. V govorjenju so bili prostaki, posnemajoč svoje starejše. Preklinjali so Boga in svetnike in se med seboj obkladali z najbolj prostaškimi besedami, ki jih doslej še nismo slišali. Bili smo nemalo zgroženi nad tem njihovim besednjakom.

Nas so, hvala Bogu, pustili v miru. Kot je bilo videti, si nismo imeli kaj povedati. Med nami je bila velika razlika glede na poreklo, kulturo in svetovni nazor. Dejstvo, da smo bili vsi skupaj »vojne sirote«, je bila pretanka nit, da bi nas mogla povezati. Bili smo v isti hiši, toda nismo živeli skupaj.

Njihov odnos do okolja se je brutalno pokazal v trenutku, ko smo se prvič srečali z nemškimi ujetniki na dvorišču našega doma. »Fašisti, fašisti!« kričali partizančki. Kazali so nanje s prsti in posnemali drdranje

strojnice ter tako pokazali svoje občutke. Ujetniki so jih začudeno gledali, saj niso mogli dojeti nenadne spremembe pri otrocih, ki doslej niso bili sovražni do njih. Vpitje je postajalo vse bolj glasno in od besede so otroci prešli k dejanjem. Pobrali so kamenje ali kepe prsti in pričeli obmetavati nemške vojake. Ker se ti niso mogli skriti, so se skušali z rokami zaščititi pred ploho kamenja in prsti. Ko smo videli, kaj počnejo razjarjeni »Kordunci«, ob pomoči partizanske straže, smo jih skušali z besedo strezniti. Vendar ti niso odnehali, ampak jih je to le še bolj raztogotilo.

Ko smo videli, da lepe besede ne pomagajo, smo jim zapretili s silo. Tudi mi smo prijeli za kole in palice, ki so ležale razmetane okoli. A niti to ni streznilo divjih partizančkov. Tudi oni so prijeli za kole in bili pripravljeni sprejeti fronto na obeh straneh. Kdove, kako bi se končal ta dvoboj, če ne bi bil nekdo poklical upravnice, ki je pritekla in se postavila med obe fronti.

Okrcala je ene in druge, celo partizansko stražo, ki ni nič stotila, da bi zaščitila nemške ujetnike in ki je nosila del krivde za to, kar se je zgodilo in kar bi se še moglo zgoditi. Držala je besedo, kar zadeva kazni, nismo bili kaznovani, le partizani so ostali nekaj dni brez kave in čaja.

Od tega dne dalje smo bili še bolj zadržani v odnosu do »pritepencev«, ki pa so po drugi strani sklenili veliko prijateljstvo s partizansko stražo. Kadili so z njimi cigarete, in se motovili okoli njihovega orožja in kazali, kako spretno znajo ravnati z njim.

Prezirali smo njih napihovanje z vojaško večščino. Njihovo prijateljstvo s partizani nas je dokončno razdelilo v dva tabora. To, da smo vsi bili otroci brez staršev, ni bilo važno. Najpomembnejše je bilo, da smo mi starše izgubili na krut, brezbožen način. Na eni strani demokracija in krščanstvo, na drugi boljševiska ideologija in brezboštvo. Mi smo bili torej otroci teh nasprotujočih si svetovnih nazorov.

Upravnica je povsem dojela nevarnost, ki je grozila naši skupnosti, zato je storila vse, da bi izgrede preprečila. Kot po naključju se je vedno znašla med nami katera od vzgojiteljic, ki nas je vedno opazovala. Javno se tej prisotnosti ni nikoli nihče nič rekel.

Kot je kazalo, so jim več skrbi povzročali mali somišljeniki kot mi. V srcu so imeli neverjetno sovraštvo, bili so duševno prizadeti. To spoz-

nanje me je skoraj stalo življenje. Dvakrat sem to okusil na svojem telesu. Prvi tak primer je bil na stopnišču v domu. Bilo je nekaj dni zatem, ko so prišli v dom. Ob času kosila so bili skoraj vsi otroci v jedilnici. Zamujal sem z umivanjem rok in sem bil med zadnjimi, ki sem šel po stopnicah iz prvega nadstropja v pritličje. Nekaj stopnic pred menoj je šel eden partizančkov. Nenadoma se je fant zakotalil po stopnicah in obležal na hrbtu z razprostrtimi rokami.

Pomislil sem, da se je fant z glavo udaril na marmornih stopnicah in izgubil zavest. Stekel sem za njim in mu pomagal. Pokleknil sem poleg njega in mu oprežno dvignil glavo in pogledal, če ima kje rano. Niti nisem opazil njegovih izbuljenih oči. Dihal je težko in pretrgano. Ker ni bilo rane, sem ga rahlo udaril z roko po obrazu, da bi ga zbudil k zavesti.

»Hej, ali me slišiš? Ali te kaj boli? Kje si se udaril«?

Ni mi odgovoril, niti pokazal znakov, da je pri zavesti.

Prijel sem ga z obema rokama za glavo in ga stresel.

»Ali me slišiš?«

Nenadoma je obrnil oči, me zgrabil za vrat in me stisnil s tako močjo, da sem mislil, da mi bo počil goltanec.

»Tovariši, na juriš! Hura naprej! Udarite po fašistih! Huraaa«!

Zgrozil sem se njegovem vzkliku, čeprav je prišel iz ust otroka. Izpustil sem njegovo glavo in se želel osvoboditi železnega stiska. Njegove majhne pesti so se ovile okoli mojega vratu, da sem komaj dihal. Pred očmi se mi je stemnilo.

V obupu sem ga pričel tolči po obrazu, vendar brez uspeha. Vse močnejša me je stiskal. Živalsko je kriknil:

»Zadavite ustaše«! Ta njegov krik mi je rešil življenje. Slišali so ga v jedilnici in pritekli na stopnice. Ko so oba videli na tleh, mene, kako se izvijam iz njegovih pesti, in njega z belo peno na ustih, so vedeli zakaj gre. Pet ali šest se jih je vrglo nanj; prijeli so ga za noge, roke, glavo in telo. Dva sta mu pokleknila na prsi in ga pritisnila k tlom, drugi so mu ravnali skrčene prste, da bi me osvobodili.

Zajel sem zrak, a sem bil ves vrtoglav. Vse, kar se je dogajalo, sem videl skozi meglo.

Vzgojiteljice so me nesle v majhno sobo v stolpu, ki je služila za bolniško sobo.

Slišal sem divje kričanje dečka s padavico. Imel je hud epileptični napad.

Ta in naslednji dan sem počival. Upravnica me je obiskovala. Povpraševala me je po mojem zdravju in če si kaj želim. Zaželel sem si, da ne bi več srečal tega divjaka. Želel sem si tudi kako dobro knjigo, v tej samoti.

Kar zadeva zdravja, nisem utrpel na srečo nobenih posledic, poznali so se le odtisi prstov na vratu.

Po tej nezgodi so nam dali navodila, kako se je treba obnašati v takih primerih. V nobenem primeru se ne smemo bolniku posamično približati, temveč le skupinsko. Tak bolnik ima nesluteno moč. Treba je počakati, da mine napad, da se bolnik umiri. Hladni obkladki so edino zdravilo, ki delno pomaga.

Zame je veljalo samo eno pravilo – čim dalje proč od teh dušenih bolnikov. Naj se grabijo za lastne goltance. In naj se poškodujejo čim bolj, da se jih čim prej rešimo.

Vrhunec zvitosti nas »Teharčanov« je bil v tem, da smo izkoriščali bolezen nesrečnih paglavcev in smo jih v času epileptičnega napada dobro premikastili – seveda, če v bližini ni bilo nikogar od njihovih.

Vse več je bilo padanja, in to je bilo včasih množično, tako da se je na tleh valjalo več padavičarjev. Vse več partizančkov je nosilo pod očmi modre lise, čeprav niso razumeli, kako se je mogel raniti na tem mestu. To je bil naš »dar« tem malim strupenim nasilnikom nad nemočnimi nemškimi ujetniki, do katerih nismo gojili naklonjenosti, vendar pa smo čutili neko spoštovanje do brezpravnih ujetnikov.

Tako smo vsi prišli na svoj račun. Oni so v duševnem mraku nadaljevali vojno proti »fašistom«, mi pa smo izkoristili to priložnost in si v času duševnih ekskurzij obračunavali del velikega dolga. Vzgojiteljice so bile srečne, da se soglasja med dvema različnima skupinama niso sprevrgla v tepež.

Tako so tekli dnevi našega brezciljnega življenja v tem sračjem gnezdju.

Počasi sem izgubljal veselje do stenskega časopisa, ki se je polagoma preoblikoval v partizanski glasnik. Zaslugo za preobrazbo so imeli mladi Kordunci, ali drugi, ki so od kdo ve kod vse prišli. Najprej so si drznili na moje delo prilepiti veliko peterokrako zvezdo. Potem so pod vse pisne prispevke pripisali z debelimi in okornimi črkami partizansko krila-

tico, ki je bila njihov »amen« – »smrt fašizmu svoboda narodu«, ki je zares nekaj desetletij predstavljala »smrt« za civilizirano pisno konverzacijo.

Popolnoma sem zanemaril svojo obdelavo stenskega časopisa, zato se me razrešili dolžnosti. Tako se je neslavno končala moja uredniška kariera in prva služba v medijih javnega informiranja, ki pa me je kljub vsemu toliko prevzela, da je pozneje po odhodu v tujino postala moj poklic.

V teh dneh sem razrešil svoje praktično znanje iz biologije in osebne higijene. Prvič v življenju sem se srečal z – ušmi. To srbečo nadlogo so nam prinesli »tovariši«. V svojih capah, ki so jih delno še vedno nosili, so prinesli v dom to golazen in z njo okužili vse stanovalce.

Že prej mi je vzbudilo pozornost skrb za njihove obleke. Brskali so po suknjičih, srajcah in nekateri tudi po hlačah, ter nekaj lovili iz njih, potem pa stiskali med nohti. Tedaj si nisem predstavljal, kaj to pomeni, niti nisem želel raziskovati. Vse je ostalo v mojem spominu kot nevažen, nepojasnen dogodek.

Šele tedaj, ko sem v nedrju našel belo uš in nisem vedel, kaj bi počel z njo, mi je nek partizanček, škodoželjno se režeč, pokazal, kako se uniči tega partizanskega spremljevalca. Ko je opravil z ušjo, mi je pokazal noht s krvavim madežem, rekoč: »Vidiš, tako se naredi«!

Od tega dne naprej sem bil ne samo ujetnik - sirota, temveč tudi ušivec.

Množičen pojav uši v domu je imel tudi posledice. Partizančkom so odvzeli vso obleko in jo sežgali. Nas so pogostejše preoblačili, spodnje perilo prekuhávali v vroči vodi, morali smo pogostejše v kad za kopanje.

Rudi je bil edini, ki ni imel tega partizanskega kompleksa.

Moja »senca« Rudi me je tu in tam zapustil in iskal družbo pri mladih partizančkih. Njihovo skupno zanimanje orožje jih je zbližalo, če že ne spoprijateljilo. Tukaj je Rudi naredil napako. Odkril jim je svojo skrivnost, shrambo streliva. Čeprav je bilo vse naokoli polno reztresenega streliva, je bil Rudijev arzenal vendarle zbirka sortirane, izbrane municije, ki je, kot se je pokazalo pozneje, predstavljal v rokah teh malih divjakov za vse nas smrtno nevarnost.

Blížal se je konec novembra. Listje je odpadalo in prva slana je pobe-

lila gole krošnje dreves. Vreme je bilo megleno in sivo. Bil je ugoden čas za umiranje.

Slovenski otroci smo sedeli v topli dnevni sobi in se kratkočasili z različnimi igrami. V zidani peči je prasketal prijeten ogenj in zunaj so vreščale vrane. Kje je bila večina malih divjakov nismo vedeli, niti nas ni zanimalo. Živelimo pod isto streho, toda različno, predvsem pa ločeno življenje.

Tako je bilo, odkar so ti otroci prišli v dom in tako je bilo tudi ta dan.

Nekaj pred poldnevom je našo brezkrbno zabavo pretrgal znani vzklík: »Na juriš, tovariši, bombaši naprej! Udari po fašistih! Huraaa«!

Kričanje je prihajalo z vrta in za nas ni bilo novost, saj smo kričanje teh otrok večkrat slišali ob priložnosti epileptičnih napadov. Razburil pa nas je silni pok ročnih bomb, ki je sledil tem krikom.

Najprej je bilo slišati eno bombo, zatem drugo eksplozijo in nato je zagrmelo z vseh strani. Okenska stekla so šklopotala in obstajala je nevarnost, da se razletijo, med tem ko so se mize tresle kot ob potresu.

Med detonacijami bomb so se slišali kriki »Juriiiš, huraaa«

Bil sem najbližje vratom ki vodijo na teraso pred zgradbo. Stekel sem na vrt in se znašel v žarišču bombnega napada. Za porušenim zidom je ležala skupina mladih bojnikov in metala ročne bombe v jamo, nekaj metrov pred seboj, kjer naj bi bil sovražnik. Druga skupina se je skrila med drevesi, ker so igrali sovražnika.

Toda bombašev to ni motilo. Pričeli so teči proti jami z glasnim »huraa«. Eden od njih pa je aktiviral ročno bombo. Ker je ni mogel hitro odvreči proti jami in tudi ne med drevje, kjer je bil »sovražnik«, jo je v paniki vrget proti zgradbi. Tukaj sem bil jaz in še nekaj otrok, ki so pritekli iz sobe, da bi videli, kaj se dogaja.

Zaslepil nas je blesk detonirane bombe, ki se je razletela z gromkim treskom. Nekaj stekla se je razdrobilo. Zemlja in kamenje sta se razpršila po steni in tudi mi smo ju bili deležni. Ker nas je krila ograja terase, nas drobci bombe v glavnem niso dosegli. Nekaj pa nas je bilo vendar opraskanih. Oplazilo nas je. Vame je priletel precejšen kamen in mi ranil nogo. Slišali so se klici na pomoč. Tudi napadalci so se zmedli. V dom so prišli partizani, z ene strani stražarji nemških ujetnikov, ki so ta dan delali zunaj doma, z ulice pa so pritekli drugi, ki so bili kot policisti.

Prišle so naše vzgojiteljice, gospodinje, kuharice. Upraviteljica Gigica je bila bleda in zaskrbljena. Hodila je od enega do drugega in preverjala, ali ni morda kdo težje ranjen. Eden od prispelih partizanov jo je nahru-ril kot smrklo.

Nudili so nam prvo pomoč in nas obvezali. Mladim partizančkom, ki so se zbrali okoli nas, so odvzeli bombe, ki so jim visele za pasom in jim primazali par klofut. Potem so se razkropili po vrtu in pobirali raztre-seno municijo. Zaplenili so Rudijevo tajno skladišče in ga izpraznili do zadnjega naboja. Do večera je bila akcija razoroževanja in čiščenja tere-na končana. Nevarne »igrače« so odpeljali v neznano smer.

Gigica nas je jokaje oštela in nam povedala, kaj bi se lahko zgodilo. Bil je pravi čudež, da nihče ni bil težje ranjen ali celo smrtno zadet.

Ko sem pozneje razmišljal o tem, mi ni bilo popolnoma jasno, če smo imeli mi otroci s Teharij svojega angela varuha, ker smo bili kato-ličani, toda nisem si mogel pojasniti, kateri angel pa je varoval mlade divjake? Verjetno jih je varovala neka višja sila, kajti srečnega konca bombaške vojne se ne da pojasniti z izgovorom: »Imeli so več sreče kot pameti«.

Od tega dne se je znotraj naših skupin nekaj spremenilo.

(nadaljevanje)

Korošec

V spomin

Ko je dne 15. marca 1941 jugoslovanska vojska kapitulirala pred Nemci, je narod postal tih, molčeč, kakor da bi slutil, koliko gorja se bo v priho-dnje zgrnilo nanj.

Ne samo da je okupator neusmiljeno prizadejal udarce na odprte krvaveče rane narodovega telesa, zlo je šlo še dalje.

Komunistična partija, ki je tesno sodelovala z okupatorjem in bučno proslavljala razpad Jugoslavije, se je intenzivno pripravljala, da zažge boljševiško revolucijo, ko bo zanjo primeren čas.

In ta vojni čas zatiranja, preganjanja, preseljevanja, zaporov in smrti

se je naglo bližal. Ob sodelovanju z okupatorjevim nasiljem in ob vohunjenju je prišel 22. junij 1941, ko so komunisti udarili na plan s svojo OF, ki je pomenila divjo svobodo za partijo. Organizirala je morilske trojke atentatorjev po mestih in poslala prve grupe v gozd z namenom organiziranja lažnih »borcev proti okupatorju«.

Predaleč bi šli, če bi v potankosti opisovali razvoj organizacije načrtnega varanja in pobijanja v Ljubljani, kot na primer ing. Fanouša Emmra, ki se je trudil, da bi komunisti ne organizirali svojega monopolnega odpora, temveč da bi bila vstaja vsesplošna.

Pri stari šišenski cerkvi je Emmra podrl atentator. Njegova smrt je odprla oči tudi tistim idealnim mladeničem, ki so mislili, da je možno sodelovanje s komunisti v boju proti okupatorju.

Ko je šlo za velike narodove odločitve, smo bili edini, ne glede na politične in verske razlike.

Ker pa so imeli komunisti druge cilje, so prav v tej narodovi stiski okupacije odgovorili na povabilo z atentatom.

Vse kar ni bilo zaslepljeno, s tako imenovanim »slovanskim bratstvom«, se je odločilo proč od partizanstva, za katerim je stal komunizem! Ideal je bilo gibanje Draža Mihajlovića.

Draža Mihailović - vojni minister

Kljub vsem težavam, deportaciji jugoslovanskih oficirjev, vohunjenju KP narod ni hotel čakati, da bi rešitev prišla od nekoga, ki ga praktično ni bilo. Narod je šel v globino svoje duše in iz te duše zajel vse, kar nam je bilo vedno sveto:

»Postaviti se po robu vsem zatiralcem naroda

in rešiti, kar je mogoče«!

Politični prvaki so v sodelovanju s poveljstvom slovenske armije v ilegali in v koordinaciji z Dražo Mihajlovičem formirali prvo bojno skupino, ki je bila temelj vsemu našemu boju.

V najtežjih okoliščinah je bila formacija izvedena v osrčju domovine. Medtem, ko se je druga akcija začela tudi na deželi in pripravila vse pogoje, da bo grupa, ko pride iz Ljubljane, spotoma povezala vse trojke, ki ji bodo sledile. Borci, ki so se odločili za pokret, so bili junaški, prežeti s slovenstvom in odločni da branijo narod tudi za ceno največje žrtve!

Deset dni je trajalo, da je grupa postavila zbiralni tabor nad Bizovikom, kjer se je zbiralo potrebno orožje in nujna oprema.

Komunisti zavedajoč se, da bo slej ko prej narod vstal in počistil s tujo navlako, so budno pazili, kje bi se kdo samo premaknil. Posledica tega je bil zločinski umor očeta in sina Jakoša, Milka Cankarja in učiteljsčnika Ivana Pavčiča, dasiravno ti niso imeli nobene zveze z akcijo, in niso vedeli, za kaj gre. Poznejši kruti umor poljskega podžupana Feliksa Pogačnika in njegove žene Marije, je bil zgolj iz strahu, da nasprotujeta njihovim zločinskim načrtom. V takem stanju je sin podžupana Branko, peljal z vozom preko vevškega mostu, kjer je bila italijanska straža, »gnojno lajto« z nekaj puškami, ki jih je preskrbel Rudi Hirschegger, občinski tajnik v Dev. M. v Polju.

Tako je bila prva skupina zbrana v Bizoviku in pripravljena, da nastopi težko, nevarno pot 17. maja 1942.

Po nagovoru zastopnika poveljstva armije, majorja Karla Novaka, ki je poudaril zgodovinski pomen skupine in vlil poguma borcem, je grupa krenila proti Sv. Urhu. Bilo je ravno polnoči, vas je bila zatemnjena in psi so bili nemirni.

Skupina je štela 17 idealnih borcev, ki jih je povezovala odločna volja braniti narod pred dvema sovražnikoma. Njih poveljnik je bil neustrašen Milan Kranjc.

Predolga bi bila povest, če bi opisoval težko, nevarno pot te skupine. Ta je opisana v knjigi »Prva nacionalna ilegala«.

Že dva dni po prihodu na teren je bila skupina napadena na binkoštni ponedeljek in obkoljena s številnimi partizani na starem gradu pri Dobropolju. Spričo strateške sposobnosti Vasiljeviča - Iztoka je grupa odlično prestala ognjeni krst in pognala napadalce v beg.

Za nami so bili lepi dolenski griči, gozdovi in vasi: Primskovo, Čatež, Trebelno, Žabja vas, Šentjošt pod Gorjanci, kjer je odred razvil uspešno delovanje. Vrste so rasle, kakor upanje v fantih, ki so ob večerih peli na vrhu Gorjancev:

»Nebo žari... Ti boš pa doma ostala,
prošnje luči prižigala,
vsak večer...«

»Ali očka kaj si rekel,
ko se kostanj obleti?
Čas kostanja je potekel,
ali tebe očka ni...«

Nekoč je poveljnik odreda dejal zbranim borcem:

»Fantje, zavedati se moramo, da je pred nami še dolga in težavna borba, toda eno je jasno, zmaga je na strani demokracije, in to bo Slovenija dosegla, čeprav morda s še večjimi žrtvami. Koliko bo nas preživelo in

dočakalo to zmago, ne vemo, a če dve tretjini od nas padeta, eni bo uspelo obstati in dočakati dan svobode».

A niti ena tretjina ni dočkala tega dne. Prišle so Grčarice, Turjak, Kočevje, Teharje, Kočevski Rog, Brezarjevo brezno ...

Ob tem spominu se kot edini preživeli klanjam silnim žrtvam soborcev! Prepričan sem, da v slovenskih gozdovih ne bi bilo prostora za komunistične partizane, če bi večina slovenske mladine že takrat izbrala isto pot, ker bi dejanje teh prvih borcev, naletelo na razumevanje vseh takratnih odločilnih, vodilnih krogov. Partizani nekomunisti in prisilni mobiliziranci bi uvideli kje je prava pot.

Ta pot, čeprav trda, bi bila zagotovo edina, s katero bi preprečili morijo komunistom v Grčarijah, na Turjaku, v Kočevju, Teharjah, Kočevskemu Rogu, Brezarjevem breznu in toliko drugih morišč!

Skoraj gotovo bi bil tudi kak kraj, ki bi zaznamoval naš poraz, toda ne bi bilo tolikšnega trpljenja, toliko mučenj, toliko črnih rut mater mrtvih sinov, toliko domov brez moškega potomstva, tako obširnega pokopališča slovenske mladine!

Nekoč nam bo morda znano, zakaj *je bilo prav*, kakor se je zgodilo!

SLAVA PADLIM JUNAKOM PRVEGA SLOVENSKEGA ODREDA J. V. v DOMOVINI!

JOŽE LESJAK, DOBRIVOJE VASILJEVIĆ, kapetana

MILAN KRANJC, poročnik

DRAGO TOMAŽIČ, podporočnik,

LOJZE DEŽMAN, JAROSLAV NOVAK podoficirja ter borci:

JELO CAPUDER, FRANCE GRUM, JOŠKO JAKOŠ

ŠTEFAN KODELIČ, FRANCE KREMŽAR, MARJAN LAVRIČ,

DUŠAN MAMETOVIC, FRANC MIHELIČ, DUŠAN NEDOH,

POLDE SELAN.

PREGANJANA CERKEV

Pregled upravno kaznovanih duhovnikov v obdobju od leta 1945 – 1955 kaže, da je bilo kaznovanih 1033 duhovnikov, od tega 969 z denarnimi kaznimi, v skupnem znesku 3.358.350 dinarjev, 64 duhovnikov je bilo obsojenih na krajše zaporne kazni. Do srede sedemdesetih let je bilo aretiranih okoli 500 duhovnikov in redovnikov.

Nekoliko posplošeno rečeno: skoraj ni bilo duhovnika v Sloveniji, ki ni bil kdaj obsojen, kaznovan ali preganjan.

Po doslej znanih podatkih je bilo med okupacijo, revolucijo in po njej porušenih, požganih, poškodovanih in nacionaliziranih najmanj 323 cerkva, kapel in drugih cerkvenih zgradb.

Z nacionalizacijo leta 1945 je komunistična oblast odvzela cerkvi sredstva za njeno vzdrževanje, hkrati pa prepovedala nabirke v cerkvah. Da so duhovniki lahko opravljali svoje dušno pastirske dejavnosti, so morali dobiti dovoljenje pristojnih političnih oblasti.

Oba predstavnika cerkve na slovenskem, Anton Vovk za ljubljansko škofijo in Ivan Jožef Tomažič za mariborsko škofijo sta podpisala skupno pastirsko pismo jugoslovanskih škofov, v katerem očitajo vladi odkrito protiversko politiko. Reakcija na pismo je bila ostra, zlasti v Sloveniji. Oblasti so skušale s fizičnim in psihičnim nasiljem (atentati na duhov-

nike, mučna nočna zasliševanja in zapor – samice), zlomiti duhovščino. Začeli so obdobje številnih montiranih procesov proti duhovnikom, ki so bili obsojeni na drastične zaporne kazni. Proticerkvena gonja se je stopnjevala v vseh oblikah.

Najhujše orožje v rokah partije pri preganjanju Cerkve, je bila diferenciacija. Beseda diferenciacija pomeni razločevanje,

razlikovanje in je v marksistični terminologiji dobila svoj poseben pomen. Načrtno ustvarjanje nespornostov, sejanje razdora v vrstah duhovnikov, izigravanje in razbijanje enotnosti, povzročanje netenja medsebojnega nezaupanja, poglobljanje zavisti, doseganje razkola. Končni cilj pa je bil uničenje oziroma samouničenje Cerkve.

Sredstva diferenciacije so bila: zastrahovanje, pritiski, grožnje, hinavsko obljubljanje pomoči, prednosti in privilegijev ter vrinjanje vohunov. Vsemu temu so rekli »vrbovanje«.

Zadelo je zlasti duhovnike, ki naj bi kdaj kaj nemoralnega zagrešili in jih je partija pod psihičnim pritiskom izrabljala. Udba jih je pri zasliševanju »obdelovala«, kot so sami rekli, dokler niso klonili in podpisali izjavo o sodelovanju.

Diferenciacije v tako dovršeni obliki nista poznala ne fašizem ne nacizem. Za razdor je Udba uporabljala »Spomenico slovenskemu kleru«, ki jo je napisalo in podpisalo deset »aktivnih partizanskih duhovnikov«.

Zapisali so: »Program OF je krščanski. Edino v tem programu je mesto za vse poštene duhovnike. Fašistov in narodnih izdajalcev ne moremo priznati kot sobratov v Kristusu, temveč jih moramo soditi tudi pred cerkvenimi sodišči, laike izobčiti, škofo, duhovnike in klerike pa suspendirati! Nad vsem bodočim delovanjem cerkve pa naj nova ljudska oblast budno čuva!«

Delitev duhovnikov na poštene, t.j. na predane ljudski oblasti in na nepoštene, t.j. narodne izdajalce, je očitna.

Po revoluciji je proces diferenciacije vodila in nadzorovala t.i. verska komisija, ki jo je po Kidričevem nalogu že jeseni leta 1944 ustanovil SNOS in je v letih delovanja imela različne nazive. Za dosEGO svojih ciljev je izrabljala Ciril-Metodijsko društvo, ki ga je partija ustanovila za duhovnike leta 1949, za vsem pa je stala UDBA.

Zdenko Roter, po vojni udbovski
"izvedenec" za duhovnike

V poročilu za leto 1950, verjetno ga je sestavil Zdenko Roter, je kot glavno smer delovanja navedena diferenciacija duhovščine na lojalno, pošteno in nepošteno.

Mitja Ribičič, član verske komisije, je v notranji partijski informaciji leta 1953 zapisal: »Vsa naša politika do cerkve je v bistvu kombinacija raznih diferenciacij«.

UDBA je iz ozadja vodila tudi izigravanje duhovnikov, ki so bili člani Ciril-Metodijskega društva. Izigravala je duhovnike med seboj, ščuvala bogoslovce proti vodstvu, škofo proti škofom: Držečnika, ki ga je omenil Ribičič; Toroš je dobil rezidenco v Kostanjevici, osebni avto in malo semenišče; Grmič, ki poročal oblastnikom.

Ščuvali so redove med seboj. Roter je izjavil: »protežiramo frančiškane in kartuzijance pred drugimi redovi«. Cerkve v Sloveniji proti duhovnikom v emigraciji, in še in še.

Duhovnike je KP vabila k sodelovanju z različnimi prednostmi: socialno in bolniško zavarovanje, razna dovoljenja, n.pr. za verouk in cerkvene nabirke, manjši davki, milejše in krajše kazni.

Na vse satanske načine se je partija trudila, da bi uničila Cerkev.

Zdaj partije ni več. Cerkev pa stoji in »peklenska vrata jo ne bodo zmagala...«

V. Dolenjc

SPOMINI

Priobčujemo povest vojnih dni, fanta iz Gorenjske.

To je bil dan po tisti nedeljski pomladi, polni sonca, prešernega petja in zaupanja, v poštenje in pomoč Angležev.

Prav nič težko ni bilo slovo v Vetrinju, saj smo verjeli, da se bomo že jutri videli v Italiji, v Palmanovi.

Tako čudno je bilo v tistih dneh; vse je viselo nekje v zraku in misel je komaj sledila dogodkom. Živelimi smo v pričakovanju, pa smo bili vendar nestrpni novih dejanj, čakali smo izpolnitev obljube naših prijateljev Angležev čakale nas je domovina...

Tako praznično je bilo tisto jutro, ko so pognali na pot naloženi tovrnjaki. Za vetrinjskim poljem so se nam pridružili angleški tanki. Morda je misel za trenutek obstala, kakor ob skušnjavi, ponudil se je dvom, pa je bila vera v zaveznike tako silna, da ni bilo prostora za greh dvoma.

Cesta se je vila proti Dravi, kjer je še ležalo orožje razorožene vojske. Bližina Karavank je bila spet tako sumljiva. »Je to res je pot za Italijo«? so se spraševali nekateri. Pa so že vedeli povedati drugi, da je onstran Drave cesta, ki pelje navzgor.

Ko smo na drugem bregu Drave zavili proti Beljaku, je bilo zopet vse dobro, le tanki so nam še vedno sledili.

V Rožu so tovrnjaki obstali. Morali smo izstopiti. Pod stražo brzo-strelk so nas nagnali v lesen ograjen prostor.

Zobje so se zagrizli v ustnice, da ni udaril krik v Judeževe mešetarje. Stali smo kot okameneli, le tam sredi gruče je nekdo izdaval in povedal v imenu nas vseh: »Prokleti kramarji, da vas nismo spoznali? Kako drugače bi nas predajali!

V ograjencu so nas preiskali za orožjem. Nabrali so si nekaj ur in fotoaparátov, potem pa nas nagnali na postajo in porazdelili po živinskih vagonih. Spredaj so pripravili par osebnih voz za naše oficirje.

Po daljšem prerivanju in ukazih so zaprli vagone in vlak je potegnil proti Podrožci, kjer so nas čakali komunisti.

Če bi nam takrat, ob tistem prvem srečanju, nastavili strel na tilnik, bi ne bilo toliko grobov. Pa niso, le kradli so nam in nas psovali. Potem so spet zaprli vagone in vlak se je premaknil.

Kam - - ?

Tako otipljiva je bila realnost, pa je še vendar živelo v nas drobno upanje, kakor prosojna meglica nad Dobračem: »Morda pa gremo skozi Slovenijo v Italijo —?

Zamolcklo so udarjala šklopotajoča kolesa, vagone je zajela tema — bili smo v predoru. Tako težka je bila ta tema, kakor da bi legla na nas vsa teža Karavank. Fantje so posedli po tleh in čakali, kaj bo.

V nas je udarila svetloba, po sleču in resju je zadišalo.

Pred Jesenicami smo postali, toliko da je vlak dobil prosto progo, potem je ustavljal na vsaki postaji in povsod so sledile psovke, klici, udarci in kraja naših stvari.

Škofja Loka. Tu so odgnali naše oficirje nazaj proti predoru in jih tam nekje pobili.

Tako grozljiva se mi je zdela tista pomlad - kakor da bi bila na vsak vrh pripeta rdeča zvezda. Ob progi so se vrstile vasi, nekam čudne, molčeče, negibne, kakor da so tudi one obsojene in zaznamovane z rdečim pečatom.

Še nikoli se mi ni zdela naša Gorenjska tako lepa, pa tako otožna, kakor da bi slutila, da vozijo njeno mladost v grobove...

Ob tej mrtvi lepoti so se mi utrgale misli in hitele nazaj.

Dve leti je minilo od takrat, ko sem pobegnil iz nemškega »Arbeitsdinst« kamor so me prisilno potegnili. Šel sem - Bog ve, da samo zaradi domačih - toda s trdnim sklepom, da bom čim prej pobegnil, tako da staršem ne bo treba odgovarjati zame. To namero sem poizkusil že po treh tednih, pa so me v Celju prijeli. Po mesecu in pol zapora sem bil spet prost, se pravi, v vojašnici.

Po treh mesecih »Arbeitsdinst« so nas vključili v redno vojsko (Wehrmacht) in nas pripravili da nas odpošljejo na francosko fronto. Takrat sem spet pomislil na beg in še isti večer sva s prijateljem pobegnili. V Mariboru so naju prijeli, vrnili nazaj, pa sva jim naslednji dan izginila iz zapora. To je bilo v aprilu 1943.

Hodila sva po stranskih poteh, na vlak se nisva upala več. Po sedmih dneh sva pod Dravogradom prekoračila Dravo in pod Uršljo goro naletela na partizane. Razveselila sva se jih kakor rešiteljev. Po dveh mesecih razbojniškega življenja in uši pa sva pobegnili tudi od njih. Razbojniško pravim, kajti početje in divjaštvo, ki sva ga gledala in prenašala dolga dva meseca nad nedolžnimi in nezaščitenimi v tem kotu. Izmed mnogih divjaštev naj omenim le dvoje primerov ki sta vse prej kot osvobodilna:

Nekega večera pred Binkošti se je razdelil naš bataljon, kakih sto po številu, v štiri kolone. Prva je ostala v okolici Uršlje gore, druga naj bi šla proti Dravogradu, tretja v Logarsko dolino, četrta - udarni vod, dva najst partizanov in ena tovarišica, h kateremu sva bila dodeljena tudi midva s prijateljem Poldetom, pa je odšel v okolico Železne Kaple.

Na poti proti Kapli mi je dejal vodnik Ciril: »Danes bomo ubili enega izdajalca«.

Partizanski vodnik Ciril Ribičič

Na moje vprašanje, kaj je zakrivil, mi je dejal, da so bili pred tedni on in tovariši v njegovi hiši. Na steni je visela Hitlerjeva slika, katere okvir so razbili, sliko pa je moral gospodar pojesti, nakar so ga prisilili, da se je moral pol ure nenehno vlegati in vstajati. Ko so ga slednjič pustili vsega onemolega, so mu zagrozili, da o tem ne sme ničesar javiti Nemcem, on pa je kljub temu šel čez štiri dni v Celovec in javil policiji.

»Seveda Nemci zaradi tega nas še iskali niso«, je končal.

V mraku smo dospeli v dolino pod Olševo. Pred nami je na majhnem gričku stala hiša, v kateri se je po Cirilovem pripovedovanju nahajal »izdajalec«. Razteg-nili smo se v strelce, da bi obkolili hišo. Prijatelju Poldetu sem na hitro zaupal, kakšno bo danes naše delo.

»Pa vendar, tako ne gre, da bi ga kar pobili, če je imel Hitlerjevo sliko, saj jo mora na Koroškem imeti vsaka hiša«, se je razhudil Polde.

»Hiti no ti tja do hiše in poizvej kaj o stvari«, mi je dejal Polde. »Mor-da bi se dalo preprečiti najhuje«.

Hitel sem, kolikor je bilo moči in dospel precej pred ostalimi v hišo.

»Dober večer«, sem pozdravil družino, ki je bila pri večerji.

Lepo so mi odzdravili in mi ponudili večerjo. Lepo sem se zahvalil in vprašal moškega: »Ali ste vi gospodar te hiše?«

Pritrdil mi je.

»So vas prisilili, da ste pojedli Hitlerjevo sliko?«

»Da«, je bil kratek možakar. Zdelo se mi je, da je nekoliko zardel, kot bi se počutil osramočenega, zaradi nečloveške, krivične kazni.

»Zakaj ste šli dejanje naznanit Nemcem?«

»Počakajte gospod, da vam povem«, me je hotel zadržati. V očeh mu je gorel strah.

»Takrat, ko se je dogodilo tisto s sliko, je bil v hiši otrok dvanajstih let. Po vsej vasi je pravil, kaj se je zgodilo. Ko sem šel jaz čez tri dni v vas, me je vprašal eden od kmetov, če je res, kar govori otrok in vsa vas.

»Ti, če Nemci to preje zvedo, preden jim boš sam javil, ti bo trda predla«, me je opozoril.

»Naslednji dan sem šel v Celovec in javil policiji kaj se je zgodilo, prepričan da s tem partizanom prav nič ne škodujem, dom pa obvarujem velike nesreče«.

V sobo je stopil vodnik Ciril s tovarišico. Brez pozdrava se je razkorčil sredi sobe in udaril s kopitom ob tla, kot bi hotel reči: »Tu sem jaz gospodar«. S strupenim pogledom je ošvrknil domače in začel razmetavati po hiši. Tudi tovarišica si je pridno polnila nahrbtnik. Ko sta vse obrnila, sta šla v sosednjo sobo in vrata zaprla za seboj. Okameneli so stali domači, v očeh jim je ležala groza.

»Gospod...« je izdaval gospodar. Strah mu je zadavil v grlu prošnjo. Rad bi dejal tem dobrim ljudem besedo tolažbe, pa sem bil brez moči. Kakor da bi me zalotili pri tatvini, sem molče stal pred tistimi vprašujočimi očmi, potem sem vstal in šel proti vratom, za katerimi sta izginila vodnik in tovarišica, da bi ga prosil, da naj ne stori hudega tej družini.

Ko sem odprl vrata – se videl, da motim...

Zaloputnil sem jih in zbežal ven. Na pragu sem srečal Poldeta.

»Ti, ali veš, da moramo požgati pod in hlev z živino vred«, je butnil vame.

»Da, to je nujno za svobodo domovine, kakor tisto – tam v kamri«. Polde je razumel vse.

Kmalu zavrešči v hiši. Obupen ženski jok je udaril na dvorišče:

»Pustite nam ateja, pustite nam ateja«! Ženske so vile roke, proseč obrnjene proti nam. Za njimi se je prikazal vodnik z revolverjem v roki ob gospodarju.

»Marš«! je odganjal ženske, ki so hotela braniti očeta. Surovo je udarjal ženske z revolverjem in sprožil- gospodar je omahnil na pragu.

»Kaj zijate, budala«? se je zadril vodnik na tovariše na dvorišču. »Zakaj niste zažgali, kot sem ukazal«?

Nihče ni zinil besede Hitrih korakov je premeril dvorišče in se za-

gnal na pod. Suha slama je zaprasketala v plamenu in težak gost dim je ovil hlev, kjer je tulila živina. Reševati ni smel nihče. Ko nismo vzdržali več, smo odšli.

To je bilo v Koprovcu pri Črni in kmet – Podovšenik se je pisal Seljak.
(nadaljevanje)

H. N. – USA

Nekako s sredi julija 1943 je krenil četniški odred iz Notranjske proti Dolenjski z nalogo pomnožitve svojega moštva izrecno z možmi iz Bele Krajine in krajev pod Gorjanci. Odred se je začasno nastanil v razvalinah starodavnega gradu na Otočcu pri Beli cerkvi.

31. julija je deveterica članov odreda odšla v Družinsko vas po hrano. Ta patrolja, kakor vse prejšnje, so imele od svoje komande izrecno povelje, da naj ne napadajo partizanskih enot, le v slučaju, da bi bili napadeni, so upravičeni, da se branijo.

Še vedno je med določenimi krogi, ki partizanskega sprenevedanja še niso doživeli, prevladovalo prepričanje, da je sožitje možno. Nekateri oficirji so verjeli, da bodo morda pridobili velik del partizanov v svoje vrste, če bodo nosili oznake jugoslovanske vojske. To bi bilo za vojake še z minimalno mero kulture in človečnosti povsem normalno.

Medtem ko so člani odreda hodili po hišah v vasi, so partizani dobili obvestilo, »da je v vasi sovražnik«

Previdno so obkolili vas in z naperjenimi puškami zahtevali predajo četnikov. Večina starih četniških borcev je vedela, kaj to pomeni, zato so hoteli sprejeti borbo s partizani. Vodja patrolje Bogdan Zaplotnik-Domen pa jih je posvaril rekoč: »Vrhovno poveljstvo to prepoveduje«.

Naravno je, da so partizanski komisarji to naivnost izkoristili, stisnili obroč in se porazdelili okoli raztresene patrolje po hišah. Trojke partizanov so navalile na vsakega četnika posebej in z orožjem na prsi, zahtevale predajo. A vse to še vedno ne bi odvrnilo neustrašenih fantov od borbe, da ni bilo ponovno zaukazano od Domena: »Ne streljati, ničesar se ne bo zgodilo, ko bodo spoznali, kdo smo«!

Naivnost brez primere!

Partizani so ujetnike odvedli proti Trebeljnem. Kasneje se je nekaterim posrečilo uiti, dva pa so izpustili z nalogo, naj gredo prepričevat še ostale, da bi odložili orožje.

Alojzija Širaja – Mačka, Jakoš Jožkota, Stanovnika – Vodiška in medicina – Starčka so obsodili na smrt. Vsi so bili takoj pomorjeni. Najstrašnejšo smrt med njimi je preстал Jakoš Jožko. Živega so žagali, rezali in pekli, kajti tega idealista so poznali so že od prej, ko je bil že v prvem odredu in so mu bila znana vsa komunistična početja. Pred letom dni so mučili in umorili njegovega očeta in brata, zato so se še z večjim sadizmom vrgli na to žrtev.

Jakoš Jožko je umrl, ker se je zaradi poslušnosti svojemu nadrejencu ni pravočasno branil pred rablji, čeprav je poskušal in bi zagotovo ne rešil samo sebe, temveč tudi ostale soborce.

Vedno in vedno je moral kdo prestati strašno smrt v rokah morilcev, predno smo spoznali in našli pot, ki je bila samo ena: brezkompromisna borba proti komunizmu, čeprav to ni bilo ysem po volji.

Neizpodbitno je dejstvo je, da je partija imela jasno začrtan cilj: izvesti REVOLUCIJO in partija je bila EDINA ki je odločala v tej revoluciji: Uničenje vsega in vseh, kar hoče iti z njo v korak, ali se ji celo staviti po robu!

Vsi kompromisi in začasno toleriranje nekaterih, so ji bili vaba - li-manice za naivne.

Janez Černež

ŠTIGERJEVA VILA

Stavba, ki je do srede 70 let stala v zahodnem predmestju Celja, je bila poleg znanega Petrička (teharski otroci) še eno »zavetišče« oziroma sirotišče za otroke, ki so jim partizani pobili starše.

Ali se je tam zgodil krut zločin nad skupino otrok, ali pa so jih poslali v Sovjetsko zvezo kot bodoče sužnje?

Lastnik Štigerjeve vile je bil uspešen celjski trgovec. Imel je trgovino

na glavnem trgu, med savinjsko železnico in Ljubljansko cesto, zahodno od Glacije, na sedanji zelenici. Park okrog vile je bil proti cesti za Lavo ograjen z visokim lesenim plotom. Na severu, proti železnici, je bila posest omejena s potjo na Lavo, ki se je končala s kostanjevim drevoredom. Tudi kasnejša kovačija ob cesti na Lavo je bila Štigerjeva. Na jugu proti Ljubljanski cesti je bil prostor ograjen z visoko železno ograjo, skozi katero so vodila velika železna vrata. Zunaj te ograje je bil proti cesti globok jarek. Proti zahodu, severu in vzhodu je bil prostor obdan v visoko mrežo.

Sama vila je bila zidana v secesijskem slogu. S svojimi stolpiči in ovalnimi strešnimi okni je bila kot graščina. V Celju je bila to ena najbolj dekorativnih stavb.

Sredi poletja 1945 jo je nova »oblast« ukradla lastniku in jo spremenila v sirotišnico za otroke, ki so jim v Teharjah pobili starše. Konec leta je v to sirotišnico pripeljala otroke pobitih staršev iz Bosne, čez dve leti jo je spremenila v internat Vrtnarske šole v Medlogu, sredi 70 let pa so jo porušili in zgradili stanovanjske bloke na Zelenici.

Neveselo otroštvo.

Jani Dietrih pripoveduje: V vilo so me pripeljali konec maja leta 1945 iz Žalca s tovornjakom. Nastanili so me v sobo skupaj z veliko otroki mojih let. Vsi so bili preplašeni in zamorjeni. Ko sem se razgledal na okoli, sem ugotovil, da so zadaj za hišo barake, v katerih so bili partizani. V obcestnem jarku je bilo nametanega veliko orožja in streliva. Ko so začeli čistiti ta jarek, so partizani prišli po nas otroke, da smo orožje in strelivo pobirali iz jarka in ga dajali partizanom. Ti pa so vse skupaj spravljali v zaboje, ki so jih odnašali v svoje barake. Naši dnevi so bili vse prej kot otroško veseli. Čakali smo mame in očete, od kod in kdaj bodo prišli po nas, pa jih ni bilo. V decembru nas je obiskal Miklavž; dobili smo jabolka, namesto Miklavža pa so prišli samo parkelni.

Nekege dne smo morali »ta mali« zmetati iz sob vse slamarice na dvorišče. »Veliki« so slamarice dajali na kup in jih zažgali. Pozno popoldne je prišel ukaz, da se moramo skopati. Kopanje se je začelo, ko je

bila že tema. Odpeljali so nas iz hiše v neko barako. V prostoru, kjer smo se morali sleči, je bil velik kup obleke in čevljev. Popolnoma slečeni smo morali dolgo čakali, tako da nas je prezeblo do kosti. Po nekako dveh urah je prišel nek moški in rekel, da je zmanjkalo vode. Ukazal nam je, naj se oblečemo. Obleko in čevlje smo izbirali iz kupa, potem pa smo se vrnili v vilo.

Za spanje so nam določili drug prostor. Zdaj smo spali na deskah, po dva na enem pogradu. Dobili smo vsak po dva koca, enega namesto rjuhe, enega za pokrit. S tesnim občutkom sem se zaril v svojo posteljo in zaspal.

Drugi dan sem zaman pričakoval velike fante, ki so prejšnji dan kurlili slamarice. Nikoli več jih nisem videl.

Še dolga leta sem premišljeval, kaj se je zgodilo s fanti, ki so tako nenavadno izginili. Prišel sem do ugotovitve, in tako so menili tudi drugi, da so jih zaplinili ali pa nekam odpeljali, od koder se ne bodo več vrnili.

Lidija Slak, njeno dekliško ime je Hildegarde Samide, je bila v otroškem taborišču pri Petričku. Ob neki priložnosti, že potem ko sem bil prost, me je vprašala po telefonu iz Loč, ali sem izvedel, kam so odšli vsi otroci s Teharij, ki jih je bilo zelo veliko?

»Tudi teh ne bo več nazaj«, sem ji odgovoril.

Rudi Čokl iz Zibike je pravil, da je bil leta 1946 bolničar v veterinarski bolnišnici na Lavi v Celju. Ob leseni baraki so Nemci pustili komoro za zaplinjevanje garjevih konj. Kaj če so jo sedaj komunisti uporabili ...?

Tiste otroke, ki jih je komunistom uspelo prevzgojiti in vključiti v svoj zločinski sistem, so uporabili, druge so zavrgli!

Po T. Štefanecu

DRAŽGOŠE

Ob novem letu 1942 so partizani prišli v Dražgoše. Ljudje so se jih ustrašili, saj so vedeli, da prinašajo samo nesrečo. Bali so se, kaj bo če bodo Nemci zvedeli zanje. Prosili so jih, naj odidejo iz vasi da ne bo

prepozno. A partizani jih niso jih poslušali. Mirno so se nastanili po hišah, se greli in se mastili ob pridelkih pridnih vaščanov.

Ljudje v Dražgošah so bili na splošno zelo verni in že poučeni, kakšno svobodo so v Rusiji prinesli komunisti. Zato so v strahu pričakovali, kdaj so bodo pojavili Nemci, ki jim je prav prišlo vsako izzivajnje, samo da se lahko uničuje vse kar je slovensko.

Partizani so vztrajali v vasi ravno zato, ker je bila vas »farška«. Na-dejali so se Nemcev, da bi jo le ti uničili, komunisti pa bi v zadnjem hipu zbežali v Jelovico.

Ta satanski načrt se je partizanom posrečil. Ko so iz zasede ubili nemškega komandanta, so se ti z vso srditostjo zagnali na komuniste, ki vsi niso imeli časa, da bi zbežali. Ostalo je 21 mrtvih in ranjenih partizanov, gorela pa je tudi vas in objokovala 41 mrtvih vaščanov.

To je bila »slavna zmaga partizanske vojske«, ki jo še danes slavijo.

IVAN BERKOPEC, 80 - LETNIK

Rodil se je 18. januarja leta 1927 na Pristavi pri Novem mestu. Izhaja iz številne verne družine, v kateri je bilo pet bratov in tri sestre.

Ivan je bil domobranec, tako kot tudi njegova dva brata, Jože in France. Bili so odločni, pošteni fantje. Ko so videli, da vaški delomržneži propagirajo in vabijo v OF, so takoj uvideli, da je nekaj narobe. Jasno pa jim je bilo, ko so s propagando povelicevali raj v Sovjetski zvezi, bratstvo in enakost. Dobro so vedeli, kakšen »raj« je v Sovjetski Rusiji. Stopili so v vrste, kjer je bila večina poštenih dolejskih fantov.

Jože je bil rojen leta 1919. Bil je vaški stražar in domobranec. Ubit je bil v Ratečah, zadet od bombe, novembra 1943.

Ko so partizani zvedeli za Jožetovo smrt, so po nekaj dneh prišli z vozovi in so popolnoma okradli naš dom. Pustili niso niti žlice.

France je bil rojen 1922 leta. Tudi on je bil domobranec in sicer na postojanki Velike Lašče. Iz Vetrinja je bil vrnjen v Teharje, kjer je tudi končal.

Ivan se je učil za mizarja. In ko je bila sila, je spoznal kje je nujno njegovo mesto. Prijavil se je novomeškemu bataljonu in preстал marsikatero borbo.

Ko so se spomladi umikali proti Koroški z vero, da se bodo kmalu vrnili, so prišli do Radeč, je bila pot zaprta. Povelje je bilo, naj se vrnejo in skriti v domačem kraju preživijo do dneva, ko jih bodo poklicali k orožju.

Ko se je Ivan vrnil, se je zatekel v delavnico, k svojemu mojstru pri katerem se je učil. Tako se je rešil partizanske morije.

Nekaj časa se je skrival doma, potem pa se je šel javit novi oblasti. Za kazen je moral dva meseca sekati drva v gozdu.

Ko se je pokazala priložnost, se je Ivan z bolečino v srcu poslovil od zaslužnjene Slovenije. Šel je čez mejo, najprej v Italijo v begunsko taborišče, čez čas pa je emigriral v Ameriko, v Cleveland, kjer že skoraj 50 let uživa svobodo v ameriški demokraciji.

IVAN! 18. JANUARJA SI PRAZNOVAL ROJSTNI DAN!

K visokemu življenskemu jubileju Ti iz srca čestitajo in Ti želijo še mnogo zdravih in srečnih let hčerka Linda z družino, sestre Francka in Pepca, brata Lojze in Tone z družinama.

Iskrenim čestitkam se pridružujemo tudi protikomunistični borci zveze Tabora in Konzorcij glasila ter ti kličemo:

ŠE NA MNOGA LETA, DRAGI NAŠ IVAN!

Pokojna Ivanova brata: Jože in Franc

Gospodarske reforme pospešiti na sledečih področjih:

Več ekonomske svobode. Enostavnejše in vsem vidno (transparentno) delovanje države. Država prijazna podjetnikom. Eliminacija mnogih birokratskih in upravnih ovir. Enostaven in učinkovit lastniški sistem. Manjše obdavčenje in enostavnejši davčni sistem. Svobodno trgovanje.

Odškodnine zaradi poveljnega nasilja, poboj domobrancev, zaporov, begunstva.

Zatakne se pri izplačilu. SOD zahteva osebno izkaznico, bančno številko in davčno številko pri izplačilu svojcem in upravičencem zapuščinsko razpravo okroglega sodišča. Primer: Odškodnina po pokojni soprog: mož ne more dobiti izplačila, ki bi ga potem razdelil eventualnim otrokom. SOD zahteva po nepotrebnem odločbo sodišča!

Vzpenjača na grad. Končno vendar!

Tuje agencije so poročale o pobudi Cerkve za obnovo sodnega procesa proti nekdanjemu ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Ali bi ne bilo enostavnejše, da bi vlada sama izrekla izničenje tega sramotnega procesa? V Rusiji so vse te procese enostavno razveljavili.

Sramotno je da so proti Ribičiču ustavili vsako preiskavo Toda vlada more in mora najti pot, da se vse to popravi!

Bomo Slovenci res izumrli.? Namesto 2.1 otroka v RS žena rodi 1.2 otroka. Smo na repu v vsem svetu. Zakaj?

Izseljenci. Pridobitev slovenskega državljanstva za otroke naših državljanov ni enostavna. Zahtevajo vsemogoče papirje. Strošek znaša US \$ 500.- V večini držav je zadeva brezplačna.

Revolucija

V Ankaranu je spomenik dr. Beblerju, partizanu - udbašu Primorske, znanem po imenu »primorski krvnik«. Ob 100 - letnici rojstva so mu nekateri pripravili slovesnost in imenovali leto 2006 Beblerjevo leto!

dr. Peter Urbanc

Tri za lahko noč

V gostilni se prijetno nadelani prijatelji: zidar,
vrtnar in električar prepirajo, kateri poklic je
starejši.

Zidar pravi: »Mi smo gradili že piramide«!

Vrtnar pove: »Mi smo že v raju sadili drevesa«!

Električar pa pravi: »Ko je Bog rekel »Bodi
luč«! smo mi imeli že vse kable položene«!

Sosed se kregata.

»Koza, očitno si bila prepozna, ali pa si bila v
zadnji vrsti, ko je Bog delil pamet«!

Že mogoče, me pa vseeno nekaj veseli«.

»Kaj pa«?

»To, da sem tebe videla daleč za menoj«!

Možakar stopi v slaščičarno.

»Rad bi eno lepo torto, moja žena ima rojstni
dan.«

»O, čestitam, pa svečke bi tudi potrebovali,
kajne? Koliko pa«?

Možakar skomigne:

»Ja - triintrideset, kot vedno.

DAROVALI SO

Tiskovni sklad

N N C	\$ 200.-
Anton Štih	\$162.-
N. Šuštersič v pomoč Taboru	450.-
Anton Zabukovec	\$ 80.-
Ivo J. Bergant	50.-
Franjo Mejač v spomin	
na Mari Kolman	\$ 300.-
Družina Mary Kolman	
ob mamini smrti	\$ 150.-
Društvo Milwaukee v spomin	
na Mari Kolman	\$ 50.-
Baraga Srečko	\$ 60.-
Jurečič Albert	E 50.-
Darinka Skubitz v spomin	
na moža Janeza	\$ 30.-
Lilian Sivec v spomin	
na brata Francija Kranjc	\$ 40.-
Anton Berkopec	\$ 80.-
Omahen Nace in Vida	\$ 40.-
Marija Sladič	\$ 30.-
Dani Šerko	E 62.58
Marija Vodišek	\$ 10.-
Ivanka Skubitz	\$ 30.-
Grum Jakob	\$ 30.-
Zupančič Rezi	\$ 20.-
Dr. Edi Gobetz	\$ 30.-
Poldi Bojc v spomin na moža Jožeta ..	\$ 20.-
Jaka Grum	\$ 30.-
Tone Vogel	\$ 20.-
John Heinrihar	\$ 30.-
Nace Omahen	\$ 30.-
Dr. Milan Pavlovčič	\$ 10.-
Rudi Lukež	\$ 30.-

Jožica Jakopič	\$ 10.-
Jelko Šparovec	\$ 5.-
Branko Pogačnik	\$ 5.-
Ivanka Cenkar	\$ 5.-
Kati Derw	\$ 2.-

Dar društvu

Toni Vogel v spomin na ženo Marijo ...	\$ 20.-
Dragica Drew v spomin	
na moža Williama	\$ 20.-
Štefi Jarem v spomin	
na moža Lojzeta	\$ 10.-
Anica Košir	\$ 10.-
Fani in Polde Omahen v spomin	
na pomorjene domobrance	\$ 50.-
John Heinrihar in Stefanie	\$ 50.-
Omahen Nace in Vida	\$ 40.-
Zajec Milan	\$ 30.-
Zajec Karel	\$ 30.-
Marija Vrhovnik	\$ 20.-
Nace Omahen	\$ 30.-

Rožmanov dom

Katerina in Lojze Bujas	\$ 500.-
Rudi Lukež	\$ 200.-
Emica Pogačar	\$ 100.-
Franc Ferkulj	\$ 80.-
Zupan Janez	\$ 50.-
Tabor DSPB Cleveland	\$ 150.-

Največja sreča je osrečiti druge.

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrni v sreči, uspehu in zdravju!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):

Za Slovenijo in Evropo 20 €.

Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Mag. Ivan Korošec,

Bratov Učakar 90

1000 Ljubljana

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

»Šolski logor« pod Pancami, pri Škofljici.

Tu so partizani usposabljali novince in prakticerali mučenja in umore.